

1.

Láthatár

Nem kötelező
a tanítóképző főiskola –
Pap Melinda írása

3.

Láthatár

Lovászképzés őszől
Hargita megyében

6.

Láthatár

Funkcionális analfabétákat
nevelünk? –
Kőrössi Andrea írása

14.

Láthatár

Új köntöst kapnak
neves tanintézetek –
Pap Melinda írása

18.

Tanárszemmel

A kulturális-nevelő
tevékenységek szervezése,
menedzsentje –
Péter Gabriella írása

24.

Hivatalos

4.

Diákszemmel

Mi minden fér egy diáklapba? –
Olteán Annamária marosvásárhelyi
tizedikes diák véleménye

10.

Portré

A szórványkollégium
zöld oázis a sivatagban –
Birta-Székely Noémi beszélgetése
Major Melinda választói tanítónővel

20.

Tanterem

„Hagyományaink ápolása életforma is” –
Végh Balázs írása

8.

Diákszemmel

„Itthon is van jövő, ha teremtünk” –
avagy hogyan tovább,
végzős diákok? –
A gyergyószentmiklósi
Salamon Ernő Gimnázium
végzős diákjainak véleménye

16.

Tanterem

Ha komoly a tanár,
a diák is komolyan veszi a tornaórát –
Szucher Ervin interjúja Ifj. Varó Gyula
marosvásárhelyi testneveléstanárral

22.

Magánterület

Igen, persze, hogyné –
Bogdán Emese írása

12.

Gyerekekhez is közel hozza a városok történetét
a Kincses Képeskönyv sorozat

2018

2.
SZÁM

KK MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2018. FEBRUÁR • 2. SZÁM

• RAJZ: JÁNOSI ANDREA

ISSN 2065-9725

Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
a 2018-as évre
www.communitas.ro/mkorendeles

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Kedves Olvasóink!

A 2018-as évben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos megfigyeléseiket. Kérjük, számoljanak be a *Magyar Közoktatás*-ban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

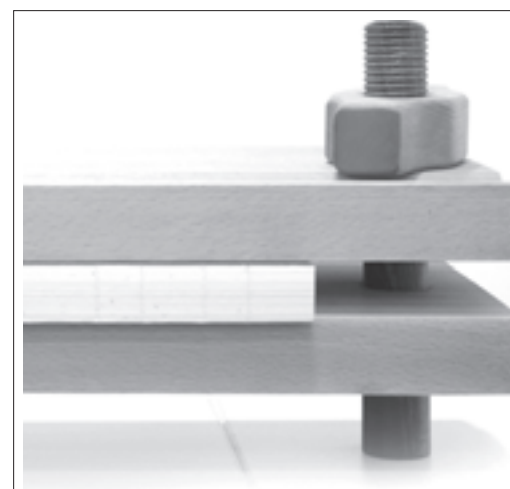
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímről!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 [www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Eltérően vélekednek a pedagógusok a korábbi szigorítás eltörléséről

Nem kötelező a tanítóképző főiskola

Nem hoz jelentős változást a parlament azon döntése, miszerint eltörli a tanítók és óvónők számára egyetemi végzettséget előíró rendeletet, vélik a szakemberek. A középiskolai és főiskolai képzést is elvégző pedagógusok szerint utóbbi inkább előbbi ismétlésének bizonyult, és főként az idős, jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező oktatók számára okozott kihívást.

Valószínűleg az egyre jobban érzékelhető pedagógushiány vezetett oda, hogy a parlament eltörölte azt az előírást, miszerint a pedagógusoknak akkor is kötelező a tanítóképző főiskola elvégzése, ha a középiskolában már megtanulták a szakmát. A parlament decemberben döntött úgy, hogy az óvodában és az elemi oktatásban tanító pedagógusoknak már nem kell kötelező módon egyetemi oklevelet szerezniük.

Egyes – mindkét oktatási formát megjárta – pedagógusok szerint üdvözlendő a szigorítás kiiktatása, azt vallva, hogy időpazarlásnak és fölösleges pénzkidobásnak bizonyult a 2012-ben bevezetett intézkedés. Olyanok is akadnak azonban, akik szerint épp az új, felénk kevésbé alkalmazott oktatási módszereket tanulták meg a három év főiskola során.

Hiányolt gyakorlati képzés

Vanyó Kecskés Éva, a Bihar megyei érsemjéni Kazinczy Ferenc Általános Iskola tanítója lapunknak elmondta, számára semmi újat nem adott a főiskola, sőt meg sem közelített a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium tanító-óvó képző szakán szerzett képzést. Bár számos új tantárgy volt, a gyakorlat teljesen háttérbe szorult, a gyerekekkel alig foglalkozhattak, mesélte. „Aki nem végzett előtte tanítóképzőt, nem tudta hogyan is fogjon hozzá a tanítói munkához” – fogalmazott a bihari pedagógus.

Mint mondta, jómagá azért végezte el a középiskolai tanítóképző után a főiskolát is, mert „akkor olyan szelek fújtak”, félt volt, hogy a középiskolás tanítóképzős diploma nem lesz elegendő és elveszítheti állását egy főiskolai végzetek szemben. „A fizetésem akkor csak keveset emeltek, emlékszem. Aztán három éve a főiskolai diplomát elismerték egyetemi szintűként, ez már nagyot dobott a béremen” – emlékezett vissza a tanítónő. Hangsúlyozta, a két oktatási

Fotók: PIXABAY.COM

• Elméleti sík. Pedagógusok szerint a főiskolán háttérbe szorultak a gyakorlati ismeretek

forma kipróbálása után azt tapasztalta, jobban el lehetett sajátítani az oktatás csínját-bínját a középiskolában, ahol a gyakorlatra helyezték a hangsúlyt.

„Olyan pedagógus is akad, aki épp ezt hiányolta a főiskolai oktatásból, mely szerinte csupán a középiskolában tanultak ismétlése volt. Egy sepsiszentgyörgyi tanítónő elmondta, számára ez nem sok újat nyújtott.”

Alternatív oktatási módszerek

Van, aki számára újdonságokat is hozott a három főiskolai év, egy neve elhallgatását kérő tanítónő például arról számolt be lapunknak, hogy bár egy neves tanítóképzőben tanulta a szakmát, a főiskolán hallott először az élmény-pedagógiáról, találkozott az alternatív oktatási módszerekkel, járt Waldorf-iskolába. Erre a középiskolai képzés – ahol csupán hagyományos osztályokban volt lehetőség gyakorlatozni – nem adott alkalmat, mondta sajnálkozva.

Olyan pedagógus is akad, aki azonban épp ezt hiányolta a főiskolai oktatásból, mely szerinte csupán a középiskolában tanultak ismétlése volt. Egy sepsiszentgyörgyi tanítónő elmondta, számára ez nem sok újat nyújtott, ugyanakkor sok időt és energiát elvett,

ráadásul anyagilag is megterhelő volt. Rámutatott, elsősorban azon tanítók számára volt megerőltető a továbbtanulás, akik nem tudták lakóhelyükön elvégezni a főiskolát, így a munka mellett rengeteget kellett utazniuk.

Úgy vélte, sokan amiatt jelentkeztek a főiskolai képzésre, hogy felsőfokú oklevelet szerezzenek, hiszen ennek nyomán felsőbb szintű bérkategóriába kerültek, nagyobb lett a fizetésük. Ez a nyugdíj előtt állók számára is ösztönző volt, hiszen az időskori juttatás összegének kiszámításánál is a bér nagyságára alapoznak. Ezért is vállalta időskorban a főiskolát, mesélte egy Beszterce-Naszód megyei tanítónő, aki nek – bár a tanítóképzőt annak idején Nagyváradon, magyarul végezte –, mi-

„Romániában »megengedhetetlenül sok« a szakképzetlen, egyetemi diplomával nem rendelkező pedagógus. A tárcavezető rámutatott, Románia az egyetlen európai uniós tagállam, ahol egyetemi végzettséggel nem rendelkezők oktatnak. Országsszerte több mint 4700 a szakképzetlen pedagógusok száma.”

vel a közelben csak Naszódon zajlott főiskolai tanítóképzés, most románul kellett tanulnia. És hiába rendelkezett több évtizedes szakmai tapasztalattal, ugyanúgy kellett iskolába járnia és vizsgáznia mint a szakmához mit sem konyító huszonéveseknek, mondta.

Nincs jelentős változás

Nem hoz jelentős változást az oktatásban a szigorítás eltörlése, nyilatkozta a sajtónak Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő, aki szerint a térségben a tanítók és óvodapedagógusok többsége már megszerezte az egyetemi oklevelet. Főként azok nem végeztek felsőfokú tanulmányokat, akik kiszámolták, hogy mire az előírás által biztosított hatéves haladék 2018-ban lejár, már nyugdíjasok lesznek, magyarázta.

• Jobban el lehet sajátítani az oktatás csínját-bínját a gyakorlat révén

A főtanfelügyelő jó döntésnek tartja az előírás eltörlését, bár szerint ez nem sok változást eredményez, hiszen a fiatal nemzedék tagjai már mindannyian egyetemet végeznek.

Arra is rámutatott ugyanakkor, hogy a 2012-ben hatályba lépett szigorításnak pozitív hozadéka is volt, hiszen egy felsőfokú intézményben másként taglalják a tartalmakat, többet tudnak nyújtani, mint középiskolai szinten. Az már az egyetemen múlik, hogy a lehetőséggel miként tudnak sáfárkodni, valóban hasznos ismeretekre tesznek szert a diákok, vagy csak oklevelet szereznek, tette hozzá.

Idén járt volna le a határidő

A szenátus egyébként december 19-én fogadta el döntéshozó kamaraként az óvodai és az elemi iskolai pedagógusok számára az egyetemi oklevelet kötelezővé tevő előírás eltörlését, miután a képviselőház már októberben rábólintott a javaslatra. A parlament ezzel a 2012/92-es számú sürgősségi kormányrendeletet módosította a szociáldemokrata párti Liliana Sbirnea szenátor javaslatára. A politikus indoklása szerint miközben az egyetemi oklevél megszerzésére adott hatéves haladék

idén lejár, továbbra is rengeteg olyan, középiskolai tanítói végzettséggel rendelkező pedagógus van, akik közel áll a nyugdíjazáshoz, és nem látja értelmét annak, hogy egyetemet végezzen.

Liviu Pop oktatási miniszter egyébként nemrég arra panaszkodott, hogy Romániában „megengedhetetlenül sok” a szakképzetlen, egyetemi diplomával nem rendelkező pedagógus. A tárcavezető rámutatott, Románia az egyetlen európai uniós tagállam, ahol egyetemi végzettséggel nem rendelkezők oktatnak. Országsszerte több mint 4700 szakképzetlen pedagógus van, akiknek a következő két-három évben oklevelet kell szerezniük, részletezte a tárcavezető. Hozzátette, hogy olyanok is bőven akadnak, akik nem a végezettségüknek megfelelő tárgyat oktatják, mivel a közeli iskolában abból nincs üresedés, ellenben máshol van igény. „Nem az ő hibájuk, segítünk nekik” – fogalmazott Liviu Pop, aki szerint az állam jelentős összeget fordít a pedagógusok továbbképzésére.

PAP MELINDA

Többéves tervezgetés után őszel beindul a lovászképzés a csíkszentmártoni szakközépiskolában

Lovászképzés ősztől Hargita megyében

Egy, a romániai oktatásból hiányzó szegmensét sikerül pótolni azáltal, hogy ősztől beindítják a lovászképzést Hargita megyében. A továbbiakban a felnőttképzésre és a lovasz szakmához társítható további szakmák képzéseire összpontosítanak, de pásztorképzést is terveznek.

Hároméves szakközépiskolai oktatási programként lovászképzést indítanak ősztől Hargita megyében, a csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szakközépiskolában. A Hargita megyei önkormányzat tájékoztatása szerint a szakmai képzés három év alatt, 9–11. osztályban zajlik majd, a gyakorlati képzésre a csíkszentsimoni tangazdaság, a Kavalliera Lovasklub és a madéfalvi Kincsem Sportegyesület biztosít lehetőséget. Ugyanakkor további Hargita megyei lovardák csatlakozását is várják a programhoz, hangsúlyozta Borboly Csaba megyei tanácselnök, aki januárban egyeztetett az érintettekkel a témában.

Emlékeztetett, hogy a Hargita megyei önkormányzat már korábban, az akkor még alárendeltségébe tartozó agrárkamara révén tervezte a lovászképzés elindítását, ezt az intézményt azonban 2015-ben átszervezték, ami meggátolta a terv megvalósítását. Ennek ellenére a téma továbbra is terítéken maradt, mondta a tanácselnök, aki az idei találkozó után kijelentette: ősztől elindítják a lovászképzést a csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szakközépiskolában.

Hiánypótló oktatás

A tanácselnök a beszélgetés helyszínénél szolgáló lovardába, Bőjte Csaba ferenccs szerzetes csíkszentsimoni tangazdaságába érkezőknek elmondta: annak van értelme, ha egy ilyen létesítmény minél inkább a közösséget szolgálja, és nem egy szűk réteget, ezért fontos elérhetővé tenni a gyerekek számára. A találkozón Borboly Csaba mellett Becze István és Kolozsvári Tibor megyei tanácsosok, Gergely András, Csíkszentmárton polgármestere, Felvinczi István, a csíkszentsimoni tangazdaság vezetője, Ferencz Katalin, a kotormányi Kavalliera Lovasklub vezetője, Erőss Géza, a madéfalvi Kincsem

Fotó • WEAREFIGUERAS.COM

• **Lovászélet.** Kiemelten fontosnak tartják a szakma becsületének visszaállítását

Sportegyesület vezetője és Vízi István, a csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szakközépiskola igazgatója tárgyalt a lovászképzés intézményesített bevezetésének lehetőségeiről.

Borboly Csaba a terv bejelentésekor rámutatott: a Tivai Nagy Imre Szakközépiskola vezetősége mindig nyitottnak bizonyult az újításra, élen járt abban, hogy lehetőséget biztosítson a helyi igények, amiért külön elismerés illeti. „A képzés elindítása révén egy, a romániai oktatásból teljesen hiányzó résre születik megoldás, és a továbbiakban a felnőttképzésre, valamint a lovasz szakmához társítható további szakmák képzési lehetőségeinek biztosítására összpontosítanak az együttműködő felek” – hangsúlyozta. Hozzátette, a cél az, hogy Hargita megye az erdélyi és a romániai lovas élet kiemelt és meghatározó

szereplője legyen, ennek elérésében pedig a lovászképzés elindítása csak az egyik lépcsőfok.

Pásztorképzést is terveznek

A tanácskozáson jelenlévők a lovászképzés mellett a pásztorképzés lehetőségeiről is tárgyaltak, amelyre egy inasképzési program keretében kerülne sor. Egyetértettek abban, hogy kiemelten fontos a szakma becsületének és tisztületének visszaállítása, tekintettel a székely megye állattartással kapcsolatos hagyományaira és erőforrásaira. Mint elhangzott, a pásztorképzésnek is elsődlegesen a csíkszentmártoni szakiskola biztosít majd keretet helyi vállalkozókkal együttműködve.

Hírösszefoglaló

Olteán Annamária vásárhelyi tizedikes diákújságírásról, további tervekről

Mi minden fér egy diáklapba?

A szovátai Teleki Oktatási Központ és a Gub Jenő Természetismereti Tudástár diákújságírói szaktáborát szervezett 9–12. osztályosok számára január 19. és 21. között diákok. A táborozáson való részvételre a középiskolákban működő diákújság legutóbbi számával vagy induló lapok esetében laptervvel lehetett

lett arra a kérdésre, hogy mit csinálok az érettségi után. Míg a környezetemben szinte mindenki tudja, hol folytatja, én még nem döntöttem el” – mondta a tizedikes diáklány, aki társadalomtudományok–intenzív angol osztályba jár. Érdeklődési körét ismertetve elmondta, nagyon vonzzák a művészetek, rajzkörre jár, folyamatosan fejleszti magát, ezért úgy gondolta, a képzőművészeti szakot választja az egyetemen. Ugyanakkor kisgyerekkora óta érdeklik az állatok, tehát nem szeretne lemondani a zoológiáról sem. Ez a kettő mindenképpen a tervei között szerepelt, miután letisztázta, hogy a sok mindentől, mi is az, amit folytatni szeretne hivatásszerűen is. Csakhogy a két kiválasztott területhez hozzájött az újságírás, ami szintén annyira vonzó, hogy erről sem szeretne lemondani. És ahogy elmagyarázta, talán nem is kell, hiszen bármennyire hihetetlen is első hallásra, a három kapcsolódhat egymáshoz. „Ha zoológus leszek, megfigyelem az állatokat, a viselkedésüket, fotózom azokat, jegyzetek, cikkeket írok. És akkor az állattan, a média és a művészet máris összekapcsolódott” – magyarázta Annamária.

Új cél: az újságírói szakma

A szovátai diákújságíró táborban Botházi Mária, a BBTE újságírástintézetének adjunktusa és Vallasek Júlia, a BBTE docense tanította a résztvevőket, és erősítette meg a tizedikes bolyais diáklányban az elhatározást, hogy újságíró lesz. A *Nőileg* című folyóirattal ismerkedtek, szerkesztésről, műfajokról, címlapról, induló anyagról, címszerkesztésről tanultak. „Úgy érzem, ez a tábor közelebb vitt a célomhoz” – tette hozzá a diáklány, aki a Bolyaiból Kapusi Kingával és Fülöp Sárával együtt vett részt a táborban. Ahogy elmondta, a *Tentamen* főszerkesztője hívta fel a figyelmet erre a lehetőségre. A lehetőséget megpályázta, és már a felvételit is nagyon izgalmasnak, érdekesnek tartotta: be kellett mutatkozni, meg kellett röviden indokolni, hogy miért akar résztvenni, egy cikket kellett írni, illet-

ve a *Tentamen*ről és annak jövőjéről beszélni. Az elképzelés szerint az elméletet gyakorlat követte, a résztvevőknek egy tábori újságot kellett létrehozniuk. Annamária a kultúrarovathoz került és azzal az ötlettel állt elő, hogy írják meg a tábor himnuszát, amit Kapusi Kingával meg is írt.

Pedagógusok „hólabdája”

Ahhoz, hogy a diákok számára élvezhető, vonzó, olvasható legyen a lap, olyan nyelvezetet kell használni, amit ők is használnak – magyarázta a *Tentamen* szerkesztője, aki szerint ha túl szakszerűnek, túl tudományosnak tűnik az újság, nem vásárolják meg a tanulók. Természetesen a színvonalat így is tartani kell, hiszen ez a bolyais szellemet, sokszínűséget, gazdagságot tükrözi, valamennyi olvasójának az érdeklődési körét, az igényeit szeretné kielégíteni. A szerkesztői csapatot minden tanév elején frissítik, így történt ez akkor is, amikor Annamária megkezdte a kilencedik osztályt. „Olvastam egy ifjúsági regénysorozatot, és abban a főszereplő egy iskolai újságba írt rendszeresen. Mivel nagyon tudtam azonosulni vele, én is arra vágytam, hogy hozzá hasonlóan majd írhattak” – vallotta a tizedikes diáklány, aki azonnal jelentkezett, ahogy a Bolyaiban megkezdte tanulmányait, és ahogy meghirdették az iskolai köröket. Az első alkalommal egy rajza jelent meg a diáklapban, majd azt követően egyik lapszámból sem hiányzott a neve. Készített interjút, írt tudósítást, ajánlott olvasnivalót, filmet, beszélgetett kisgyerekekkel. Az idén rovatvezetői feladatot is ellát, a *Hólabdát* irányítja. A riportert kérdést tesz fel egy tanárnak, az pedig egy másik tanárnak teszi fel a saját kérdését, és így megy ez egészen addig, míg öt-hat tanárt meg nem szólítanak érdekesebbnél érdekesebb témákban. A 2017. decemberi számban például Kálmán Attila tanárnak azt a kérdést tette fel Kacsó-Fenyves Adél, hogy mi volt a legviccesebb/legjobb karácsonyi emléke. A megkérdezett tanár Szócs Imréhez intézte a kérdését,

• Lelkesednek. Vásárhelyi résztvevők a januári szovátai diákújságíró táborban

pályázni. A rendezvényen 17 erdélyi iskola diákújságjának szerkesztősége képviseltette magát.

Pályaválasztás, sokféle érdeklődés

Első alkalommal vett részt ilyen jellegű táborban Olteán Annamária, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum *Tentamen* című diáklapjának szerkesztője, aki úgy értékelte a szovátai élményeit, hogy sokat tanult ott, tudását a további szerkesztésben is kamatoztatja, illetve a pályaválasztásában is. „Sok minden érdekel, ezért mindig gondban voltam, ha válaszolnom kel-

amelyben azt kérte, meséljen a közötté és a kuyája közötti különleges kapcsolatáról. A következő megkérdezett Barabás Miklós volt, akinek arra kellett válaszolnia, hogy mit jelent az életében a kiskutyája. Majd Szilágyi Mihály mondta el, hogy mi volt az első karácsonyi emléke és végül Székely Emese zárta a sort, aki arra a kérdésre adott választ, hogy mi lenne, ha arra ébredne egy reggel, hogy ő a karácsonyi angyal.

Tentamen a diákok nyelvén tanárokról is

A *Tentakids* című rovatban kicsiket, előkészítősofőktől a negyedikesekig faggatják olyan mókás dolgokról például, hogy hogyan néz ki a Mikulás háza, vagy milyen ember a November, miért hull össze a hó, vagy ha a megkérdezett angyal lenne, mit ajándékozna a sulinak, valamint miért avatnak szalagot? Ugyanis a szalagavatás nagy esemény a Bolyai Farkas Elméleti Líceum tanulóközössége számára, így az egy különkiadást is megérdemel, akárcsak a golyabálós. Az idei legfrisebb lapszámon éppen beszélgetésünk idején dolgoztak a diákújságírók, így a tavalyi, január-februári szalagavatós különkiadást böngészhetjük át. A főszerkesztő köszöntő soraiban arra figyelmeztette az olvasókat, hogy egyre több változás történik a szűkebb és tágabb világukban, a végzős diákokat felnőtté avatták, Láday tanár úr nyugdíjba ment, az Amerikai Egyesült Államokban új elnököt választottak, és a Bolyaiban is megújult a vezetőség. Az új igazgatóval, Mátéfi István matematikatanárral készült interjúban arra is rákérdez a szemfüles riporter, hogy hol töltötte gyermekéveit, milyen volt gyerekként, milyen volt a kapcsolata a szüleivel, ki volt az a tanára, aki a legmélyebb benyomást tette rá, milyen jegyei voltak matematikából, szerinte milyen a jó matematikatanár, mire szeretné nevelni a bolyais diákokat, mit szeretne elérni igazgatóként.

A *Tentamen* legutóbbi, a decemberben megjelent 3. számában a Bolyai diákuszövetség tisztújító gyűléséről is olvashat az érdeklődő beszámolót, vagy a Nagyenyeden megszervezett TUDEK-ről, a Tudományos Diákkörök Erdélyi Regionális Konferenciájáról, ahol egy 23 személyes csapat képviselte a Bolyait. Bemutatkozik Puskás Dávid a 12. A-ból, akit már gyerekkorában is

• Olteán Annamária a vásárhelyi Bolyai-iskola diákújságjának szerkesztője

a tudományos-fantasztikus történetek érdekelték, a világ titkai, az univerzum rejtelmek foglalkoztatták, és aki a romániai, majd a magyarországi csillagászati versenyek után hosszas és komoly felkészülést követően jutott ki a nemzetközi csillagászati- és asztrofizika-diákolimpiára, Thaiföldre, ahonnan dicsérettel tért haza. A 3d nyomtatott Holdbázis nevű projektje által jutott ki Tallinba a fiatal tudósok versenyének európai döntőjére, ahol különdíjat szerzett.

Varró Dániel és Reményik Sándor versei mellett saját szerzeményt közöl Kapusi Kinga és Kozma Kamilla, Puskás Dávid pedig az *Egy csepp univerzum* című cikkében a tudományos vetélkedőkön szerzett élményeit osztja meg az olvasókkal. Nem hiányzik a *Hólabda*, vagy

a képregény sem. A *Tentamen* rovatai között a *Cooltúra*, az *Ajánló*, a *Sportszelet*, a *Tenta(wo)men*, az *Interyou*, a *Selfie* is említésre érdemes, illetve a különféle pályázati felhívások sem hiányoznak, ahogy a beszámolók sem az érdekes eseményekről az iskola falain belül vagy azon kívül, mint például a könyvvásár, illetve színházi ajánló is szerepel, ahogy könyv- és mozijánló is.

Arra a kérdésre, hogy kik olvassák a lapot, Olteán Annamáriától megtudtuk, hogy az osztályközösségekben, szünetben az iskolaudvaron értékesítik a lapot, amely idén 2 lejbe kerül.

ANTAL ERIKA

Katasztrofális lesz az ország gazdasági helyzete néhány évtized múlva megfelelő oktatáspolitikai nélkül

Funkcionális analfabétákat nevelünk?

Katasztrofális és igencsak aggasztó képet fest a most felnövő vagy épp csak megszülető generációkról, illetve a 10, 20, 30 év múlva várható romániai valóságról a több oktatási civil szervezet által létrehozott Koalíció az Oktatásért

jelenteni a társadalom számára, mint-hogy aktívan hozzájáruljanak annak jólétéhez. A funkcionálisan és szociálisan analfabéta fiatal nem tudja egyrészt megérteni, ugyanakkor kifejezni, elmagyarázni, amit olvasott, csak egyszerű,

A helyi vállalkozások sínylik meg

A *Ziarul Financiar* elemzése szerint az aggasztó jelenség leginkább a helyi kis- és közepes vállalkozásokat fogja negatívan érinteni, sőt azt sem tartják kizártnak, hogy Románia egyre inkább a dél-amerikai országokhoz fog hasonlítani, ahol a skála egyik végén vannak a nagy multinacionális vállalatok, amelyek külföldi forrásokat is felhasználhatnak, az ellenkező oldalon pedig alig-alig tengődnek a kis, mindössze tucatnyi alkalmazottat foglalkoztató cégek, amelyek külső források nélkül és a munkaerő-piaci hiányosságok miatt fel sem tudják venni a versenyt a nagy vállalkozásokkal. A lap kitér arra is, hogy ugyan az IT-szektor most elképesztő ütemben nő

• Sokan nem is sejtik, hogy a romániai munkaerőpiac mekkora válságban van

(Coalitia pentru Educatie) elnevezésű föderáció. Daniela Vișoianu, az egyesület elnöke a *Ziarul Financiar* gazdasági napilapnak azt nyilatkozta: a következő generációk közel fele, mintegy 40 százaléka az alapvető képzési és nevelési hiányosságok miatt funkcionális és szociális analfabéta lesz, ami súlyos következményekkel jár majd a munkaerőpiac, a gazdaság és a vállalati szektor szempontjából is. Holott a most felnövő gyermekeknek és fiataloknak kellene évtizedek múlva fenntartaniuk az országot gazdasági, szociális, kulturális és politikai szempontból, de ilyen kilátásokkal sokan inkább terhet fognak

mechanikus, ismétlődő, automatizált feladatokat képes elvégezni, összetettebb, kreativitást, újítást igénylő tevékenységeket azonban képtelen véghezvinni. A szakember szerint ez az ország gazdaságának szempontjából felér egy katasztrófával, hiszen a vállalkozások a megfelelő humán erőforrás hiányában egyszerűen nem tudnak hosszú távú, komplex feladatokat igénylő terveket megvalósítani, azaz nem tudnak növekvő hozzáadott értéket létrehozni, ennek következtében képtelenek lesznek egyre nagyobb fizetéseket biztosítani, ami végül a vásárlóerő, ezzel együtt pedig a gazdaság csökkenésével fog járni.

„Az oktatási politikák terén az elmúlt években hozott folyamatos rossz döntések, illetve a hatékony intézkedések hiánya a vállalkozói szférában is érezteti hatását. Mindezzel szorosan összefügg, hogy az ország üzleti forgalmának 70 százalékát Bukarest és a tíz legerősebb megye bonyolítja le.”

vekszik Romániában, de szerintük ez inkább kivétel, és arra is figyelmeztetnek, hogy egyetlen ágazat hosszú távon nem lesz képes eltartani egy egész ország gazdaságát.

A helyzet megváltoztatásához mindenekelőtt az oktatásban lenne óriási szükség reformokra: Daniela Vișoianu szerint, ha sikerülne felére csökkenteni a funkcionálisan és szociálisan analfabéta fiatalok arányát, a bruttó hazai termék (GDP) akár meg is kétszereződhetne. Ilyen változások azonban nem történnek egyik napról a másikra, több

évtizedre lenne szükség, a szakember szerint így a fejlődéshez szükséges alapokat minél hamarabb le kellene fektetni. A koalíció elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy a tanügyi rendszerre szánt éves költségvetés felét (a mintegy 190 milliárd eurós GDP 2 százalékát) az egyetemi oktatásra szánják, ami szerinte órási hiba. „Romániában nem az egyetemi, hanem az elemi, az általános és a gimnáziumi oktatással van probléma, éppen ott, ahol a gyermekek és a fiatalok megkapják azt az alapképzést, amely a későbbiekben meghatározza boldogulásukat a társadalomban” – hangsúlyozta Daniela Vișoianu. Hozzátette: már az is sokatmondó kellene hogy legyen, hogy a közoktatásban és az óvodai szinten 3 millió gyermek tanul, míg az egyetemekre körülbelül 500 ezer fiatal jár.

„Könnyen megelőzhető lenne, hogy a következő évtizedekben egyre többen váljanak funkcionálisan és szociálisan analfabétává. Rámutatott: első lépésként a GDP további 1 százalékát kellene a közoktatási rendszerre fordítani, ebből béremelést lehetne végrehajtani, fel lehetne újítani az infrastruktúrát.”

A *Ziarul Financiar* szerzője ennek nyomán megállapítja, hogy a büdzséből az egyetemi szféra számára biztosított tetemes összeg alapvetően az ország elitjének számító közösségnek nyújtott megvesztegetés, amivel „befogják a szájukat”, hogy ne lázadjanak és tüntessenek azok ellen, akik ezeket az oktatási és más jellegű politikákat kitalálják és megvalósítják. A közoktatásra fordított költségvetés alacsony szintje ahhoz is hozzájárul, hogy egyre kevesebb jó és elhivatott szakember választja a tanügyi rendszert, különösen a reál tantárgyakat oktató pedagógusokból van egyre nagyobb hiány, így igencsak kérdőjeles, hogy a most felnövő generáció tagjai mit tudnak elsajátítani például matematikából, fizikából vagy kémiából. Ennek közvetlen hozadéka pedig, hogy sokuknak esélyük

sem lesz a mérnöki, a kutatási vagy a vállalkozói szférában elhelyezkedni, ami pedig elengedhetetlen lenne az erős gazdaság fenntartásához. A mindenkori kormány eközben széles körű reformokat, rendkívüli erőfeszítéseket és nagyszabású külföldi beruházásokat emleget.

Válságban a munkaerőpiac

A megfelelő oktatási és nevelési háttér hiányának, illetve a munkavégzést távolról sem bátorító és ösztönző politikának tudható be, hogy mintegy 3–4 millió román állampolgár egyszerűen nem dolgozik, holott egészségügyi szempontból erre teljes mértékben alkalmasak lennének. Nem is beszélve arról a további 3 millió személyről, akik külföldön vállaltak munkát, és sokan közülük jó eséllyel nem térnek haza. Dragoș Damian, a kolozsvári Terapia gyógyszergyártó cég vezérigazgatója a *Ziarul Financiar*-nak úgy fogalmazott: attól tart, sokan nem is sejtik, hogy a romániai munkaerőpiac mekkora válságban van, a gyártási és előállítási szektor pedig előbb-utóbb egyszerűen ki fog pukkadni. „Az X generáció lassan nyugdíjba megy, az Y generáció tagjai pedig egész egyszerűen nem hajlandók gyárban dolgozni. A fejünk tetejére is állhatunk, akármit is teszünk le az asztalra, nem teszük nekik” – panaszkolt Damian, aki szerint hamarosan odajutunk, hogy a legalapvetőbb termékeket is importból fogjuk beszerezni.

Az oktatási politikák terén az elmúlt években hozott folyamatos rossz döntések, illetve a hatékony intézkedések hiánya a vállalkozói szférában is érezteti hatását. Mindezzel szorosan összefügg, hogy az ország üzleti forgalmának 70 százalékát Bukarest és a tíz legerősebb megye bonyolítja le, miközben a többi térség alig-alig tud fennmaradni, és a kilátásai sem biztatóak. Ironikus módon az országot vezető többsége éppen olyan térségből érkezett Bukarestbe, ahol a beruházások értéke a nullához közelít, gondoljunk csak a Teleorman megyei Liviu Dragneára, a kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) elnökére. Teleorman megyében 2016-ban a vállalkozások összesen 5,6 milliárd lejes üzleti forgalmat bonyolítottak le, ez visszaesés az egy évvel korábbi 5,8 milliárd lejhez képest olyan körülmények között, hogy az ország gazdasága 4,8 százalékkal emelkedett

2016-ban. Mihai Tudose volt miniszterelnök szülőhelyén, Brăila megyében hasonló a helyzet: 2015-ben 7,8 milliárd lejes, 2016-ban pedig 7,7, milliárd lejes üzleti forgalmat jegyeztek. Ugyanez a tendencia figyelhető meg egy másik statisztikával kapcsolatban: míg 2016-ban országos szinten közel 200 ezerrel nőtt a munkavállalók száma, Teleorman megyében ezerrel, Brăila megyében pedig több mint kétezerrel esett vissza az alkalmazottak száma. Meglepő módon a gazdasági szempontból jobban teljesítő Seben megyében – ahonnan Klaus Johannis államfő Bukarestbe érkezett – is ha-

„Romániában nem az egyetemi, hanem az elemi, az általános és a gimnáziumi oktatással van probléma, éppen ott, ahol a gyermekek és a fiatalok megkapják azt az alapképzést, amely a későbbiekben meghatározza boldogulásukat a társadalomban.”

sonló a helyzet: az üzleti forgalom a 2015-ös 30,3 milliárd lejről 2016-ban 28,3 milliárd lejre esett vissza, a munkavállalók száma pedig mintegy kétezerrel csökkent.

Első lépésként több pénzt kellene az oktatásra fordítani

Daniela Vișoianu szerint könnyen megelőzhető lenne, hogy a következő évtizedekben egyre többen váljanak funkcionálisan és szociálisan analfabétává. Rámutatott: első lépésként a GDP további 1 százalékát kellene a közoktatási rendszerre fordítani, ebből béremelést lehetne végrehajtani, fel lehetne újítani az infrastruktúrát, és hatékonyan lehetne pedagógusokat képezni. A kormány azonban egyelőre nem siet azzal, hogy a GDP 3 százalékának megfelelő összeget jutasson a tanügynek – eközben a védelmi tárca ebben az évben is megkapta a 3 százalékot.

KÖRÖSSY ANDREA

„Itthon is van jövő, ha teremtünk” – avagy hogyan tovább, végzős diákok?

Sorsfordító esztendő a 2018-as év az érettségi előtt állók számára, a megszokott iskolás életből egy új ritmusú, immár saját maguk választotta életbe lépnek. A jelenleg is folyamatosan változó tanügyi rendszerben tanuló, érettségi vizsga előtt álló fiatalokat, a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Gimnázium pár diákját arról kérdeztük, miként képzelik a jövőt, mihez kezdenek az iskolapad után. Ami közös mindannyiukban, hogy van elképzelésük, tudják mit akarnak – néhányuk még akkor is, ha döntésük nem egyezik meg a szülők elképzeléseivel – , és mindannyian ugyanúgy izgulnak az érettségi vizsga miatt, aminek szóbeli része a legutóbbi rendelet szerint nemsokára kezdődik.

Kiss Angyalka filológia szakon tanuló diák: orosz–angol szakon tanulnék tovább

Igazából úgy indultam ennek az évnék, hogy mindent letisztázok a jövőmmel kapcsolatban. Inkább a saját magam irányában voltak elvárásaim. Elég sok célom volt, és ebből kellett kiválasztanom azt, ami a legelérhetőbb, a legjobb számomra hosszú távon. Tovább szeretnék tanulni orosz–angol szakon. A kultúra, az irodalom miatt döntöttem e két nyelv mellett.

Nyilván minden szülőnek az az álma, hogy vagy öt kövesse, vagy jóval nagyobbra dobbantson a gyermek. Valahogy ezt várják el. Én pedig jöttem azzal, hogy megpróbálom a filozófiát, a szociológiát, a bölcsészkart. De sikerült elfogadtatnom a felnőttekkel, hogy a bölcsészkar mellett döntöttem. Nem volt nehéz harc, viszont kitartásra volt szükség. Valahogy olyan személyiség vagyok, aki ha eljut odáig, hogy eldöntötte, kijelentette, mit szeretne, nemigen tántoríthatják el, ez most is így volt.

A legnagyobb nehézséget a tanügyben lévő és az érettségi vizsgát is érintő folyamatos változtatások jelentik. A pontozás, a tételek, hogy úgy kell készülni, hogy bármi jöhet. Igyekszem nem görcsölni a vizsgák miatt, mert a sok stressz csak rombol, igyekszem lazán venni és persze ismételni az elmúlt három évben tanultakat. Szerencsés helyzetben vagyok, mert csupán ismételnem kell, és nem újratanulnom az anyagot. Letettem az angol nyelvvizsgát, ezzel úgymond kiváltottam az angol érettségét, így van időm a többi tantárgyra

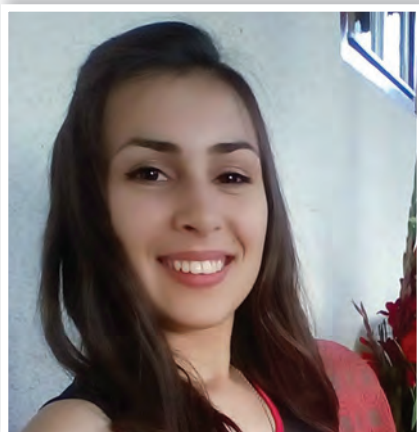
koncentrálni. Lazítani, kikapcsolódni a színházat, az olvasást választom. Nyilván ez sem lazítás, inkább más irányba tereli a gondolataimat. Igyekszem az időmet úgy beosztani, hogy ne csak a tanulásról szóljon az életem, bár nem könnyű. Sokkal többet kellene pihennem, aludnom, általában hajnalban kelek, ekkor tanulok. Szerettem volna megszerezni az autótvezetői engedélyt, de az ottani vizsgák csúszása miatt halasztottam, nem szerettem volna, ha az érettségi idejére esik. A távolabbi cél, akárcsak egy éve az egyetemválasztás, még nagyon homályos.

Dezső Renáta filológia szakon tanuló diák: közösségépítés a célom

Ebben az évben szeretném viszonylag egyenes pályára helyezni az életemet. Úgy érzem, most már elszállt a köd a szemem elől, és öntudatosan haladhatok a célom felé. Bízom benne, hogy sikerülni fog mindaz, amit megálmodtam. Az érettségi hatalmas stressztényezőt jelent a mindennapi gondok mellett. Igyekszem mindennap a kötelező házi feladat és tanulnivaló mellett pluszban még, ahogy időm engedi, kicsit mellétanulni, korábbi anyagokat átnézni, ismételni. Természetesen készülök egyetemre, Kolozsváron a BBTE-en szeretnék egyszerre sport és szociális munkás szakon tanulni. Felnőttként fiatalokkal szeretnék foglalkozni (14-22 évesekkel), segíteni őket. Fontosnak tartom a saját életemből kiindulva a tájékoztatást, szerintem ezt már középiskolában vagy előtte el kellene kezdeni, legyen szó pályaeorientációról, kapcsolati témákról, esetleg kommunikációról, egészséges életmódról és minden másról, ami egy fiatalat érinthet, érdekelhet. Szívesen helyezkednék el a Caritason belül és szerveznék úgynevezett „összerázó programokat” munkaközösségeknek, osztályoknak, csoportoknak. Emellett fel szeretném venni a sport karon a táncot, esetleg néptáncot és az úszást. Az sem elképzelhetetlen, hogy esetenként oktathatnék is, és fitnessórát tartanék. Véleményem szerint a fiatalokat arra kellene sarkallni, hogy itthon is van jövő, ha teremtünk. Én is szeretnék valamilyen szinten ehhez hozzájárulni és támogatni a fiatalokat, hogy próbáljanak szerencsét egyszer itthon,

éljenek helyes nemzeti öntudattal, és ragaszkodjanak gyökereikhez, hagyományaikhoz. Ezek mellett nem kell leragadni, haladni is lehet, sőt haladni kell a korral, ugyanis rohamosan modernizálódunk, viszont élnie kell bennünk mindannak, amit örököltünk, ahová teremtettek. Tapasztalataim szerint lehet ezt párhuzamosan művelni. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy támogatni kell a fiatalokat abban, amit szeretnének. Nem kellene hogy a felnőtt, a szülő ráerőltesse az ő nem sikerült tervét a gyerekére. Hiszem, hogy ha az ember azzal dolgozik, amit szeret, akkor nem munkába megy, hanem bizonyos szinten szórakozni. Nagy reményeket fűzök ahhoz, hogy kapok támogatást és a jó Isten segítségével sikerül mindaz, amit megálmodtam és ha egy fiatal, akikkel dolgozom lesz, itthon marad, már be fog érni munkám gyümölcse. A jövőképeimben úgy szerepelek mint lelkiismeretesen dolgozó, boldog családanya.

**Len Andrea biológia-kémia szakon tanuló diák:
kinetoterápiával akarok foglalkozni**

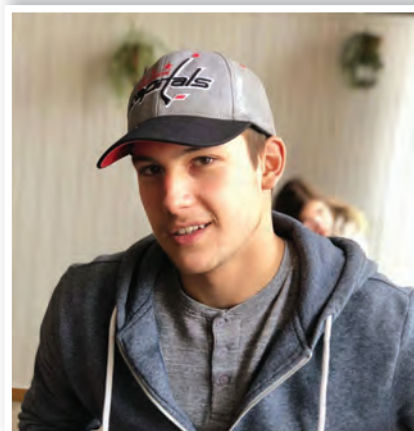
Elsősorban megpróbálom az iskola adta lehetőségeket kihasználni, mint például az órák utáni felkészítők, de például matematikából magánórákra kezdtem járni nemrég, emellett itthon néha átismételek régebbi leckéket egy-egy érettségi tantárgyból. Szeretnék tovább tanulni. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsváron található Sport karának kinetoterápia szakterületét néztem ki magamnak. Eleinte sokáig nem tudtam dönteni, hogy hová is szeretnék menni, sok opció megfordult a fejemben, de egyik sem tetszett igazán. A kinetoterápiával egy barátnőmnek köszönhetően ismerkedtem meg, és úgy érzem, hogy ez az, ami tényleg tetszik nekem. Ettől az évtől elsősorban sikeres érettségit és sikeres felvételit remélek, valamint kitartást és ambíciót ezek eléréséhez.

**Sára Tímea matek–infó intenzív szakon tanuló diák:
van, aki egyetemi diploma nélkül is boldogan él**

Ami számomra a legfontosabb: lélekben felkészülni az érettségi vizsgára. A négy év alatt tanultakat ismételem, óráról órára készülök, így most igyekszem feleleveníteni az anyagot. Egyelőre nem választottam egyetemet, nem is tudom, hogy pontosan mit szeretnék tanulni, az informatika az biztos, de ez még nem elég. Legyen meg az érettségi diploma, ez most a legfontosabb, ez az ideai célom. Egy év kihagyáson gondolkodom, ki szeretném próbálni magam. El szeretnék szakadni a gyerekkortól, az iskolásléttől. Külföldre

mennék a barátommal, hogy tapasztaljak, majd talán viszszaönnék egyetemre, akkorra már biztos tudnám, hogy mit is szeretnék. Idegen nyelvet is tanulok, mert az elengedhetetlen. Sajnos még mindig harcolok a döntésem miatt, de eldöntöttem. Sok felnőtt azt hiszi, hogy egy egyetemi diplomával a zsebünkben sikeresek leszünk, holott van, aki egyetemi diploma nélkül is boldogan él. Nem kellene rákényszeríteni a továbbtanulást arra, aki most még nem szeretné, nem érett meg rá, mert rossz érzéssel, élménnyel lenne teli, mert mást akar.

**Tótor Csaba filológia szakon tanuló diák:
egy évet kihagynék**

Gyergyószentmiklóson a Progym SK tagja vagyok, sportolok. Érettségire egyedül is, de magántanárral is készülök. Szeretnék egyetemre menni, de úgy néz ki, hogy kihagyok egy évet. Azért döntöttem így, mert úgy érzem, kell egy kis szünet, és szeretnék még itthon maradni. Mindenképpen sportot szeretnék tanulni Kolozsváron vagy esetleg Magyarországon. Felnőttként sporttal kapcsolatos dolgokkal szeretnék foglalkozni, de vonzanak a katonai dolgok is. Mindenképp sikert várok az idei évtől, szeretnék sikeres érettségit és egy boldog iskolai utolsó évet.

**SZÖVEG ÉS FOTÓK
BARICZ TAMÁS IMOLA**

Major Melinda választói tanítónő pedagógusi pályájáról, hitvallásáról

A szórványkollégium zöld oázis a sivatagban

– Aki ismeri önt, bizonyára felfigyelt örökös dinamizmusára, szakmai lelkesedésére, tenni akarására. Közel negyven éve van a tanítói pályán, honnan nyeri az ehhez szükséges energiát?

– Úgy gondolom, a Teremtő kétszer annyi életenergiával áldott meg, mint más embereket, ezért kétszer annyit bírok dolgozni. Egészséges géneket örökölttem a szüleimtől, valamint szerencsés vagyok, hiszen azt dolgozom, amit nagyon szeretek, ezért a munkám egyben a legkedveltebb időtöltésem is.

– Meséljen egy kicsit pályájáról, az eltelt évtizedekről.

– 1976-ban, amikor elvégeztem a tanítóképzőt, rögtön ki is neveztek. Ördöngösfüzesre, ebben a kicsike mezősegy faluban tanítottam 14 évet öszszevont osztályokat. Nagyon szerettem az ottani közösséget. 1990-ben, sok más kollégához hasonlóan, az akkori változások következtében kérelmeztem áthelyezésemet Szamosújvárra, az akkori 2-es számú iskolába. Szamosújváron is 14 évet tanítottam. Kolozs megyében első alkalommal a szamosújvári iskolában vezették be a step by step tanítási alternatívát. Örülök, hogy úttörő szerepem volt ezen a téren, hiszen kollégámmal utat mutathattunk, megkedveltethettük másokkal is ezt a számomra kedvelt módszert. 2004-ben szinte csodabogárnak tekintettek, mert városról falura helyeztettem át magam: Szamosújvárról Válaszútra mentem. Azóta a választói mezőgazdasági szakiskolában tanítok, valamint önkéntesként segítek a Kallós Zoltán Alapítvány munkájában. Magánéletem és szakmai életem legszebb szakasza ez utóbbi 14 esztendő. Már két éve nyugdíjba kellett volna vonulnom, de a törvénykezésnek megfelelően hosszabbítást kértem. Addig szeretnék dolgozni, tanítani, amíg a feletteseim megengedik. Ha abba kell majd hagynom az iskolai tevékenységet, munkámat teljes erőbedobással szeretném folytatni délutáni pedagógusként a Kallós Alapítványnál. Számomra a munkám egyben életerő, tehát csak úgy tudom magam a jövőben is elképzelni mint egy aktív, állandóan tevékenykedő személyt.

– A sok év alatt szerzett tapasztalat hogyan alakította szakmai hozzáállását? Volt-e olyan mozzanat, amikor elbizonytalanodott?

– Egy frappáns elmélet szerint az ember olyan, mint a bor: egyesek az idő múlásával megsavanyodnak, mások megérnek, nemesebbé válnak. Magamat a második csoportba

helyezem. Az idő múlásával a sok szakmai és élettapasztalat. Bölcsebbé, türelmesebbé, nyugodt természetűvé tett. Pedagógusi munkám során sosem bizonytalankodtam el. Viszont gyakran megesik még most is velem, hogy kissé megijedek attól a gondolattól, miszerint nem fogom tudni színvonalasan vagy időben elkészíteni a rám bízott feladatokat. Most is megizzad a tenyerem, valahányszor felkérnek, hogy szakmai előadást tartsak kollégáknak. Magánéletem során akkor bizonytalankodtam el, amikor a saját gyermekeim kamaszkorúak voltak. Abban az időben többször éreztem magam tehetetlennek, képtelennek, vádoltam magam, hogy nem vagyok elég jó anya. Az idő múlása ezt a gondomat is megoldotta.

„2004-ben szinte csodabogárnak tekintettek, mert városról falura helyeztettem át magam: Szamosújvárról Válaszútra mentem. Azóta a választói mezőgazdasági szakiskolában tanítok, önkéntesként segítek a Kallós Zoltán Alapítvány munkájában.”

– Megszerezte felsőfokú végzettséget a Babeş–Bolyai Tudományegyetem óvoda és elemi oktatás pedagógiája szakon. Egy új törvényjavaslat értelmében már nem kötelező a tanítóknak a felsőfokú végzettség. Mit gondol erről?

– Én mindenképpen kötelezővé tenném a felsőfokú végzettséget a tanítóknak. Sőt ha tőlem függene, szigorítanék az intézkedésekben. Kötelezném és megnehezíteném a felvételi képességvizsgát, hogy csak a nagyon jó tehetségű jelentkezők juthassanak be az

• Major Melinda: „a legfontosabb motiválóerő a szeretet”

óvopedagógus és tanító szakra. A hároméves időtartamú képzést kevésnek tartom. A három év elméleti megalapozás után még két év gyakorlat, tapasztalatszerzés lenne nagyon fontos, egy erre a célra kinevezett pedagógusmentor mellett.

– *Ha jól tudom, fontosnak tartja a képzőművészeti nevelést, sokféle, gyakorlatban alkalmazható kreatív technikát ismer.*

– Igen, valóban nagyon fontosnak tartom a képzőművészeti nevelést. Századunk rohanó, kapkodó, szétszórt világában a képzőművészeti nevelés által a gyermek életében kialakíthatunk egy biztonságos keretet, olyan dimenziót, ahol lenyugszik, alkothat, önmagát adhatja, sikerélménye lesz, megerősödik önbizalma. Szerencsésnek érzem magam ezen a területen is, hiszen sokszor tapasztalom, hogy „érezem” a képzőművészetet. A képességeim viszont nem lennének elegendőek ahhoz, hogy gyerekeknek kreatív technikákat taníthassak. A Kallós Zoltán Alapítvány jóvoltából már több mint húsz éve minden nyáron Budapestre megyek szakmai továbbképzőkre. Az általam alkalmazott technikák segítségével minden gyermek gyönyörű munkát alkot. Ily módon sikerélménye lesz, megszereti az iskolát, szívesebben tanul.

– *Egy ideje a válaszüti Kallós Alapítvány szórványkollégiumában lakó gyermekek tanító nénije. Mit gondol, miben más hátrányos helyzetű gyermekekkel dolgozni? Tud-e bármit is pótolni az iskola ezen gyermekek számára?*

– Nekünk, akik hátrányos helyzetű gyerekekkel dolgozunk, kétszer annyit kell adnunk önmagunkból, mint mások. Itt főleg a szeretetre gondolok. Úgy kell dolgozzunk, hogy a gyerek érezze, hogy szeretjük. Többször dicsérünk, simogatunk, esti pusztat adunk, ölbe veszünk. Gyermekünk többsége ingerszegény környezetből jön, silány szociális – és családi háttérű. Ha az egész számok halmazának tízes

• Inspiráló helyszín. A válaszüti szórványkollégiumban sikerélménye van a gyerekeknek

skáláján akarom bemutatni a hozzájuk bejövő gyermekek fejlettségi szintjét, azt kell mondanom, hogy előkészítő osztályban mi legtöbbször a mínusz 5-től kezdjük az „építést”. Első osztály végéig feltornászunk a nulla fokra. Másodiktól negyedikig sok esetben elérjük a 7-es, 8-as fokot. Ezen gyerekek legtöbbje a már említett létrafok 2-es, 3-as fokán maradna, ha nem lenne lehetőségük a kollégiumba kerülésre. Azt gondolom, hogy szórványkollégiumunk olyan ezen gyermekek számára, mint egy zöld oázis a sivatagban.

– *Mi a legnehezebb ebben a munkában, és mi az, ami a leginkább motiválja Önt?*

– Ebben a munkában a legnehezebb a humán erőforrás hiánya. Sokkal több emberre lenne szükség, pedagógusokra, kiegészítő személyzetre ahhoz, hogy megfelelőképpen tudjuk támogatni a gyermekek fejlődését, részt vegyünk nevelésükben. Ami leginkább motivál a már említett szeretet. Az a szeretet, amit mi a gyermekeknek adunk,

háromszorosan vetődik vissza ránk. Aki hosszabb időt tölt el nálunk, kellemsen tapasztalhatja, hogy a kimerítő munka ellenére pozitív energiákkal és életkedvvel töltődik fel.

– *Milyen és mit tesz Major Melinda, amikor nem tanítónő?*

– Kíváncsi ember vagyok, állandóan utazgatok belföldre és külföldre egyaránt, új helyeket, új társaságokat, embereket ismerek meg. Nem feledkezem meg az „ép testben ép lélek” bölcsességről, ezért rendszeresen sportolok. Ha turistacsoport érkezik hozzánk, szívesen vállalkozom arra, hogy megmutatom nekik a környéket, hiszen idegenvezető is vagyok. A tanítói oklevélen kívül más típusú okleveleket is szereztem, iskolákat, továbbképzőket végeztem, folyamatosan képezem magam. Elvégeztem egy 1 éves varrás-szabás tanfolyamot, ezt követően egy hároméves divattervezői főiskolát. Egy turisztikai cég javaslatára elvégeztem egy idegenvezetői tanfolyamot is. Ma már nem varrok, nem tervezek ruhákat, de annál többször hasznosítom idegenvezetői tudásomat.

Major Melinda 1956. június 6-án született. Tanulmányait az enyedi Bethlen Gábor-tanítóképzőben, valamint a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem óvodai és elemi oktatás pedagógiája szakon folytatta. 1976-tól Ördöngösfüzesen majd Szamosújváron, jelenleg Válaszüton dolgozik tanítóként.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

Gyerekekhez is közel hozza a városok történetét a Kincses Képeskönyv sorozat

Látványos, varázslatos rajzokkal, felnőttek és gyerekek számára is érthető, érdekfeszítő szövegekkel mutatja be erdélyi és magyarországi városok történetét az immár tízéves Kincses Képeskönyv sorozat.

jelent a Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Segesvárt, Sepsiszentgyörgyöt, angolul a Kolozsvárt és Segesvárt, németül pedig a Segesvárt bemutató darab. A kötetek születéséről, a munka kulisz-

felkérések, amiknek eleget kellett tennünk” – mondta a képzőművész. Arra a kérdésre, hogy van-e kedvence a sorozatból, azt felelte, mindenik könyvbe beleszeret, amikor elkezd vele dolgozni.

• Jánosi Andrea illusztrációi a tízéves Kincses Képeskönyv sorozat Segesvárt és Sepsiszentgyörgyöt bemutató darabjában

zat. A kötetekben a városok történelme, különféle arcai, történetei villannak fel. Legutóbb decemberben a Csíkszeredáról szóló könyvet mutatták be a szerzők, szerkesztők. A Projectograph kiadónál napvilágot látott kötetek lapjain Kolozsvár, Marosvásárhely, Segesvár, Nagyvárad, Sepsiszentgyörgy, valamint Székesszentgyörgy és Visegrád múltja, jele- ne elevenedik meg.

Nyolc város története varázslatos képekben

Egyes kötetek románul, angolul és németül is megjelentek, összesen nyolc várost mutatott be eddig a 15 kötetet számláló sorozat. Románul meg-

szatitkairól, illetve a további tervekről Zágoni Balázs ötletgazdát, szerkesztőt, Jánosi Andrea képzőművészt, illusztrátort, Zágoni Bálint szerzőt, szerkesztőt kérdeztük.

A Kincses Képeskönyv vizuális világának megszületése Jánosi Andrea képzőművész, illusztrátor munkája. A sorozat vizuális részének alkotója úgy értékelt, az elmúlt tíz év szerkesztői és rajzói munka tekintetében is megfeszített volt. „Az elején nem tudtuk, mekkora fába vágtuk a fejszénket, és úgymond »lépcsőt másztunk«. Az első kötet megjelenése után kiderült, sikeres a kiadás, aztán azon gondolkodtunk, mi legyen a következő kötet. Közben érkeztek a

Tulajdonképpen Kolozsvár a kedvenc, nem azért, mert az »első gyerek«, hanem mert itt élek, ez az, amiről a legtöbbet tudok. A könyvnek a harmadik, bővített kiadása is megjelent már, angol és román változata is. De sikeres történet a Segesvár-könyv is, hiszen a város egy kis ékszer, angolul, németül egyaránt jól elkel helyben a kötet” – mondta Jánosi Andrea. Arra is kitért, a várostörténeti kötetek megrajzolása egyfajta időutazás, bele kell ásnia magát a különböző történelmi periódusokba, bár közelről sem oly mértékben, mint a történészeknek. „Én egy kivonatolt, lecsupaszított várostörténeti szöveget kapok kézhez, az illusztrálásban pedig a történészek,

valamint az összegyűjtött tapasztalatok, a különböző albumok, a világháló, a könyves források segítenek. Előbb az embereket képzelem el, körük építem a teret, amihez elég pontos leírást kapok: munkámat folyamatosan ellenőrzik a történészek, így könnyű nekem, javítom, csiszoljuk a látványt” – ecsetelte a képzőművész.

Külön világot teremt

Jánosi Andrea illusztrátor

Jánosi Andrea ha forrásokra támaszkodva is, de külön világot teremt, mint mondta, egyrészt szárnyalhat a fantáziája, van szabadsága, másrészt a pontosság, amihez ragaszkodni kell, különböző rétegei vannak. „Van a topográfiai pontosság, persze valamennyit enged ebből az ember, főleg ha felülről nagy távlatokat kell befogni. Ahogy közeledünk az objektumokhoz, a következő az építészeti sík, ahol oda kell figyelni az épületek külalakjára, a homlokzatokra, tagolásokra, itt pontosabbnak kell lenni. Aztán jön a tárgyi szint, az eszközök, járművek, tárgyhasználat, öltözékek, kiegészítők megrajzolása, itt már inkább rám bízák a dolgot, de ezt is szeretem ellenőriztetni a szakemberekkel. Az arcok pedig végképp az én dologom, valamint az, hogy hány emberrel, kutyával, macskával gazdagítom az utcaképet” – mondta az illusztrátor. Beszámolt arról, hogy az alkotócsapat tagjai folyamatosan kapcsolatban állnak egymással, így volt ez a legújabb, a Csíkszeredát bemutató könyv esetében is, amikor helyi történészekkel, szakértőkkel működtek együtt. Roppant komoly, lelkes, érdeklődő csapat dolgozott együtt, a helyi szakemberek sajátjuknak érezték a munkát, és ez nagyon jó légkört teremtett. A Mikó-várban gyűltünk össze havonta, inspiratív volt a környezet, gördülékeny a munka. Csíksnak nagy értéke Csíksomlyó, és ez a kötet szerkesztését képezi, megjelenik a kegyhely története a ferences rend megjelenésétől egészen napjainkig – ez külön kis kincse a könyvnek” – mondta Jánosi Andrea. Úgy fogalmazott, ebben a munkában a rutin nem működik: nem lehet könnyebb egy városról megjelenő kötet létrehozása csak azért, mert már jelentek meg kötetek a sorozatból. „Mindenik könyv ugyanolyan figyelmet, figyelmet, időt és munkát igényel. Számomra egy kötet megrajzolása, festése pont ugyanolyan szép és szerethe-

tő munka, mint tíz évvel ezelőtt” – értékelte a képzőművész.

Lényeges, hogy a gyerek szemén keresztül lehessen nézni az adott várost

„Kezdetben senki nem volt még biztos a csapatból abban, hogy meg is tudjuk valószínűsíteni a várostörténeti sorozatot, de aztán sorra születtek a színes kötetek elsősorban Jánosi Andrea ilyen irányban is kibontakozó tehetségének köszönhetően. Mindenik kötet esetében az volt az alap gondolat, hogy megkeressük a helyi történészeket, művészettörténészeket, akik szakmailag segítik a munkát. Az, hogy szerzőként az én nevem szerepel az egyes könyveken vagy az öcsémé, Bálinté, annyit jelent, hogy megkapjuk a történészekről a nyersanyagot, amit a gyerekek számára is érthetően dolgozunk át” – mondta el Zágoni Balázs szerkesztő. Úgy fogalmazott, mindig kihívást jelent, hogy színes legyen a kötet nemcsak az illusztrációk tekintetében, hanem hogy legyen benne technikátörténet, oktatástörténet, szerepeljenek benne a fontos csaták és épületek, de egyik se domináljon. Lényeges, hogy a gyerek szemén keresztül lehessen nézni az adott várost, azt helyezzük előtérbe, ami a gyerek számára érdekes lehet az adott korban, épületben és helyzetben” – fejtette ki Zágoni Balázs. Hozzátette, az is sokat számít, hogy egy várostörténeti elem hogyan kapcsolódik a mához: ha például egy ma is álló műemlékről van szó vagy olyan személyiségről, akinek szobra áll, akkor ez úgy jelenik meg a könyvben, hogy a gyerek, aki olvasta, a városban járva össze tudja tudja kapcsolni az adott épületet, szobrot vagy teret egy történettel. „Ami a városok kiválasztását illeti, nem az eredetileg tervezett listánk szerint alakultak a dolgok, hiszen megkerestek bennünket önkormányzatok, múzeumok. Például Brassó rajta volt eredetileg a listán, de még nem készült el a könyv, közben meg olyan városokról, mint például Székesfehérvár, amire nem számítottunk, elkészültek. Még mindig sok erdélyi nagyváros van az adóslálistánkon, például Brassó, Temesvár, Szeged, ugyanakkor Budapestről szóló kiadványt is tervezünk, ami hosszabb előkészületet igényel majd” – fejtette ki az ötletgazda.

Több tízezer példány látott napvilágot

Zágoni Bálint, a várostörténeti sorozat másik ötletgazdáját, szerkesztőjét, szer-

•Jánosi Andrea: „mindenik könyv ugyanolyan figyelmet, figyelmet, időt és munkát igényel”

zője, akinek nevéhez fűződik a Nagyváradot, Segesvárt és Sepsiszentgyörgyöt, valamint a legújabb, a Csíkszeredát bemutató kötet. Elmondta, a legutóbbi könyv szerkesztése kicsit más volt számára, mint a korábbiak. Különbség, hogy ezúttal nem szerzőként, hanem szerkesztőként vettem részt a munkában, a szövegeket a csíkszeredai történészek írták. Mivel a Csíki Székely Múzeum nyolc munkatársa is írt a könyvbe, kezdetben attól tartottam, hogy túlságosan heterogén lesz a végeredmény. Szerencsére mindenkinek sikerült ráhangolódnia erre a stílusra, és a múzeum egyik munkatársa kimondottan a szövegrendezésre összpontosított, így a könyvet lapozva nem érződik, hogy hány szerző tollából származnak a szövegek” – mondta Zágoni Bálint. Úgy értékelt, sikeres az elmúlt tíz év, hiszen összesen több tízezer példány jelent meg ebben a hiánypótló sorozatban. A sorozatról részletek a *Kincseskönyv.ro* honlapon találhatóak.

KISS JUDIT

Magyar támogatással korszerűsítenek több erdélyi magyar alma matert

Új köntöst kapnak neves tanintézetek

Kívül-belül felújítanak, a modern kor igényeinek megfelelően szerelnék fel több neves erdélyi magyar iskolaépületet. A tanintézeteket többnyire a magyar kormány támogatásával korszerűsítik, a székelyudvarhelyi Tamási-, a kolozsvári Apáczai-, a szatmárnémeti Kölcsey-, a marosvásárhelyi Bolyai-gimnázium is szerepel a listán.

Egyre-másra újulnak meg az erdélyi magyar alma materek, több neves iskolában kerül új festés a hámló vakolatra, márványlap az évszázados fapadló helyére – a nem kis összegbe kerülő beruházások többnyire magyar kormánytámogatással valósulnak meg. Az új köntöst kapó tanintézetek között van a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium, a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Gimnázium, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium és a kolozsvári Apáczai Csere János Gimnázium is, mely a teljes felújítás mellett új szárnyval bővül.

Húsz éve álmodnak róla

Legutóbb Székelyudvarhelyen jelentette be Soltész Miklós, az emberi erőforrások minisztériumának egyházi, nemzeti és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára, hogy a magyar állam közel 2,5 milliárd forint támogatást nyújt itteni projektekre. Az összegből másfél milliárd forintot a Tamási Áron Gimnázium egyházi tulajdonban levő épületeinek a felújítására fordíthatnak, mondta.

Lackó György, a neves gimnázium igazgatója arról számolt be a sajtónak, hogy a kapott összeget az idén 425 éves iskola teljes felújítására használják fel. A beruházás keretében az impozáns, szecessziós stílusú főépület mellett a bentlakás és a régi zárda épülete is megújul. A tavaly kapott 50 millió forintos támogatásból elkészültek a műemlék épületek felújítási tervei, és a munkálatokat is elkezdték, tette hozzá az igazgató, aki szerint a mostani, jóval nagyobb összegből felszerelésekre is költenek majd. „Húsz éve álmodunk erről, eljött az idő, hogy a városvezetés mellénk állt, és prioritás lett a Tamási Áron Gimnázium” – fogalmazott Lackó György.

A gimnázium tavaly 50 millió forint értékű támogatást kapott a magyar államtól, és 20 millió forintos támogatásban

Fotó • SZABADSÁG.RO

• Új épületszárnyal bővül a kolozsvári Apáczai Csere János Gimnázium

részesült a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium is, mely szintén épületrehabilitációra fordíthatta az összeget. A tavalyi év elején 74 millió forint támogatást ígért Budapest a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium felújítási munkálataira is, a neves tanintézet szintén jubileumot ül idén, fennállásának 225. évfordulóját ünnepli, melyet méltóképpen ünnepelne meg alapításának és a tordai vallásszabadság kihirdetésének 450. évfordulóján a Magyar Unitárius Egyház.

Zajlik a munka a Kölcsey-gimnáziumban

Javában zajlik a munka a Partiumban is, a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Gimnázium felújítására még tavaly utalt ki

455 millió forintot (1,45 millió eurót) a magyar kormány, a támogatást májusban jelentette be Szilágyi Péter nemzetpolitikaért felelős helyettes államtitkár. Ezt megelőző évben Budapest jóváhagyott 250 millió forintot az épület tulajdonosának, a szatmári római katolikus püspökségnek a nyílászárók cseréjére. A beruházás során az épület teljes korszerűsítésen esik át, a külső és belső tartozás mellett a különböző hálózatok cseréjére is sor kerül, a munkálatok során az eddig a homlokzaton futó kábeleket a föld alá vezetik, nyilatkozta a sajtónak Pataki Enikő igazgató.

Megújult az Apáczai épülete

Teljes felújításon esik át, és új épületszárnyal is bővül a kolozsvári Apáczai

Csere János Gimnázium is, amelynek külső tatarozása már be is fejeződött. „Gyakorlatilag csak a falak maradnak, a többi minden kicserélődik” – részletezte korábban a nagyszabású munkálat mi-benlétét Vörös Alpár, a belvárosi tanintézet igazgatója.

A régi épületnek a felújítása még tavaly márciusban elkezdődött, ahogy már a belső udvar Gáll Gábor utca felőli részére tervezett új épületszárnyhoz is hozzáláttak. A terv a meglévő ingatlan teljes átalakítását, a régi csempekályháknek hőközpontalapú új fűtési hálózatra való cserélését írta elő, de új villanyhálózat és internethálózat bevezetését is előírta, mely kábeles és wifi rendszerben is használható lesz. Emellett a külső és belső homlokzatfelújítás is szerepelt benne. Eszerint a termekben a padlót és a régi falburkolatot kicserélik, de az elkopott lépcsők és az ajtók egy része is megújul, sorolta az igazgató.

Vörös Alpár szerint régóta időszerű az új épületszárny építése is, ugyanis a népszerű belvárosi tanintézetben évtizedek óta két váltásban folyik az oktatás. „Hat éve ezt úgy sikerült megoldani, hogy a ferences kolostorban kapunk pár termet, ahol jelenleg az elemi osztályaink működnek. De mivel ezek nem oktatási célra voltak tervezve, szükség volt egy új szárnyra” – magyarázta az igazgató. Elmondta, az alagsorból, földszintből, két emeletről és manzárdból álló új ingatlanban 8 tantermet alakítanak ki az elemisták számára, de itt kap majd helyet a könyvtár, az olvasóterem és egy ebédlő is, illetve itt alakítanak ki új dísztermet, miután a régi kicsinek bizonyul.

A tervek szerint az „újjávarázsolt” tantermek korszerű berendezést kapnak, és a bútort is megújul. Minden osztályterembe kerül projektor, okostábla és más modern oktatási eszközök, beszerzésüket az iskolaalapról és a szülőbizottság támogatásával valószínűsítik meg, de gyűjtést is indítottak a célból.

Az építkezési és felújítási munkálatot az ingatlan tulajdonosaként az Erdélyi Református Egyházkerület finanszírozza a magyar kormánytól pályázat útján nyert támogatásból. Az egyházkerület honlapján Kató Béla püspök úgy nyilatkozott, hogy az egyház saját iskolahálózatának részeként tekint az Apáczaiakra annak ellenére, hogy klaszikus értelemben nem nevezhető református kollégiumnak. Az egyházi előjáró szerint a kolozsvári iskolával

Fotó: VÁSÁRHELY.RO

• Teljes felújítás vár a marosvásárhelyi Bolyainak otthont adó épületre is

hétre nőtt erdélyi kollégiumaik száma, melyek sorra mind megújulnak: a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium teljes felújítása után már a végéhez közelednek a székelyudvarhelyi és kolozsvári kollégiumok javítási munkálatai, de a marosvásárhelyi kollégium és Bolyai Farkas Gimnázium korszerűsítése is elkezdődött. A nagyszabású beruházások anyagi hátterét pályázati úton, anyaországi támogatásokból teremtetten elő az egyházkerület.

Nekilátnának a Bolyai felújításának

Teljes felújítás vár a Marosvásárhelyi Református Kollégiumnak és Bolyai Farkas Gimnáziumnak otthont adó épületre is, a munkálatokhoz már tavaly hozzáláttak. Idén pedig sajtóbeszámolók szerint a marosvásárhelyi polgármesteri hivatal is kifizette az épület elmaradt bérleti díját: 526 ezer lej (közel 120 ezer eurót) utalt át a református egyháznak a 2017 márciusa és novembere közötti időszakra. A felek megállapodtak abban, hogy janu-

ártól meghosszabbítják a bérleti szerződést.

Ballai Zoltán gazdasági tanácsos úgy nyilatkozott, az egyház már régóta tervezi, hogy felújítja az ingatlant, elsőként a tetőszerkezet és a belső fűtésrendszer cseréjét kell megoldani, jelenleg ugyanis régi csempekályhákkal fűtik a termeket. A munkálatokra szükséges pénzt önerőből és támogatásokból teremtik elő, miután tavaly nyáron a homlokzaton már végeztek javításokat, idén a nagyszabású rehabilitációnak fognának neki. A tanácsos úgy nyilatkozott, remélik, hogy a városháza megadja az építkezési engedélyt, és nem gördít akadályt a műemlék épület felújítása elé. Ugyanis korábban úgy tervezték, hogy nagyenyedi mintára a polgármesteri hivatallal közösen pályáznak uniós forrásokra az ingatlan felújítása érdekében, de Marosvásárhelyen nem lehetett megvalósítani az összefogást.

PAP MELINDA

Interjú ifj. Varó Gyula marosvásárhelyi testneveléstanárral

Ha komoly a tanár, a diák is komolyan veszi a tornaórát

A tornaórák számának növelése, az érettségre való bevezetése, valamint az iskolai infrastruktúra korszerűsítése nemcsak a testnevelésnek mint tantárgynak emelné a rangját és tekintélyét, de a diákok mozgásigényét, egészséges nevelését is jobban szolgálná – véli ifj. Varó Gyula, a marosvásárhelyi Bernády György Általános Iskola testnevelő tanára. Szerinte ha komoly a tanár, a gyerekek is komolyan veszik a tornaórát

– A diákok mennyire veszik komolyan az általános iskolában a testnevelés-órát?

– Több helyen volt alkalmam tanítani – vidéken, városban, általános iskolában, sportiskolában –, és mindenütt azt tapasztaltam, hogy a gyerekek nagyon várják a testnevelési órákat. Makfalván, ahol több a roma gyerek, mint a magyar, jobban készültek a tornaórára meg a délutáni sportkörökre, mint a többi, ennél úgymond fontosabb tantárgyakra. Az is előfordult, hogy a nebuló nem jött délelőtti iskolába, mert a háztáj körül vagy a földeken kellett segédkeznie szüleinek, délután viszont megjelent a sportkörön.

– A városi kisdíákokra is jellemző ez a buzgalom?

– Meglepő módon, igen. Én már az elemisták körében létrehoztam a különböző sportköröket, ahová az előkészítő osztályostól a negyedikesekig bárkit szívesen látok mind magyar, mind román tagozatról. Volt olyan esetem, hogy tizennégy gyermeket válogattam ki, de az első edzésre mégis tizennyolcan jöttek el. A gondot az infrastruktúra hiánya jelenti. Bernády-iskola ide, Bernády-iskola oda, de ha egyszerre két osztálynak van tornaórája, csak az egyik fér az 5 x 10 méteres terembe, a másik az osztályterembe szorul – ha csak nem megyünk ki a hiedegbe.

– A felső tagozatosoknál, különösképpen a kisérettségi előtt álló diákoknál sem jellemző a tornaóra kicselezése? Például orvosi felmentés beszerzésével.

– Egy időben nagy divat volt, ma már egyre kevésbé. Ha a tanár színvonalassá tudja tenni a testnevelési órát, és nemcsak odahajít egy labdát a gyerekeknek, az nagyon érdekessé és élvezetessé válik. És akkor már csak az

• Ifj. Varó Gyula tornatanár sportköröket is tart diákjainak Vásárhelyen

marad a kispadon, aki aznap tényleg nem tornázhat.

– *Elegendőnek tartja az 5–7. osztályosok számára a heti két órát vagy a nyolcadik osztályosok egyetlen testnevelési óráját?*

– Egyáltalán. Azt látom a nyolcadikosoknál, hogy egyre nagyobb a mozgásigényük, főként a lányoknak, akik, ha ebben a korban elkényelmesednek, könnyen elkezdhetnek hízni. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy ha háromra növelnék a tornaórák számát, miként lehetne leküzdeni az infrastruktúra hiányát. A legtöbb vidéki iskola nem rendelkezik tornateremmel, és városban is elég nagy gondok vannak. Nemcsak, hogy az utóbbi húsz-huszonöt évben országszerte alig épült tornaterem vagy csarnok, még a szabadtéri pályák is alig-alig felelnek meg a követelményeknek. A Bernády udvarával nem az a gond,

hogy nem lehet megnyújtani, hanem az, hogy ugyanaz a megkopott, megrepedezett aszfalt borítja, ami borította akkor is, amikor harminc évvel ezelőtt ide jártam iskolába. Ráadásul az iskolaépület bővítése miatt néhány métert le is csíptek belőle, így már a kézilabdapálya is jócskán megrövidült. És Marosvásárhely egyik legjobb, legfelkapottabb iskolájáról beszélünk.

– *Bármilyen gond volna az infrastruktúrával, a városi iskolák mégiscsak rendelkeznek egy betonozott, aszfaltozott udvarral. Mégis hiányoznak a kosárlánkok, a tollas- vagy láncteniszpályák. Pedig ezek minimális befektetést igényelnének.*

– Ez valóban csak hozzáállás kérdése, nagyrészt a testnevelő tanárokon, esetleg az iskolaigazgatón múlik. Házilag is el lehet készíteni ezt-azt, mindössze festék, hálók, gyűrűk, néhány

vasdarab kell hozzá. A Bernádyban ezt megvalósítottuk, és nem dicsekvésképpen mondom, de a sportnapokon mind tollas-, mind lábteniszszerenyeket szervezünk.

– *Ha lenne akarat, csak lehetne növelni az órák számát, ha nincs is tornaterem, de városon mégiscsak létezik uszoda, korcsolyapálya vagy egyéb szabadtéri mozgási lehetőség.*

– Nagyon jó lenne, főként úszóleckékre, később edzésekre vinni a gyerekeket, úgy, ahogyan ezt külföldön teszik már hosszú évek óta. Van ország, ahol az öt testnevelési órából kettőt az uszodában tartanak, ahol a gyerekekkel szakember foglalkozik.

– *A hazai tanügyi rendszerben rengeteg az unott, megkeseredett pedagógus. A tornatanárok körében mintha még nagyobb lenne a közömbös oktatók aránya. Azokra gondolok, akik egy labda kigurításával megoldják a testnevelési órát. Miben látja ennek okát?*

– A fásultságot többféleképpen is lehet magyarázni, pontosabban kimagyarázni. Én azt tudom, hogy ha az anyagiakat helyeztem volna előtérbe, az életben nem lettem volna tanár. Ha valaki erre a szakmára adja a fejét, mert hivatásának érzi, amondója vagyok, tisztelje a diákjait, önmagát, és nem utolsósorban a tantárgyát. Mert valóban egy tornaórának nem ötven perc focizásból vagy kosarazásból kell állnia. Sem az izomcsoportok bemelegítésén, sem a szaladás iskolájából ismert gyakorlatokon nem lehet átugrani. Persze hogy fontos a játék, de az erő- vagy ügyességi gyakorlatokat sem szabad kihagyni. Szintén a testnevelési óra az, ahol a gyermek belekóstol a versenyszellembé, az egészséges rivalizálásba. Ezeknek később – felsőbb osztályokban, az egyetemen, az életben – mind-mind hasznát veszi. És felnőttként erre fog emlékezni, nem csak a rúgott gólokra vagy dobott kosarakra.

– *Mennyire tartja fontosnak a mozgáskultúra elméletét is oktatni vagy legalább „csepegtetni” a gyerekekbe?*

– Amennyiben a vitatott tankönyvre és annak használatára céloz, annyit mondhatok, hogy a magyar ötödikesekhez még nem jutott el az anyanyelvű változat. A román verziót viszont volt alkalmam áttanulmányozni. Nem mondom, hogy nem hasznos

egy ilyen pedagógiai segédeszköz, főként az olyan diákok számára, akiket érdekel is, hogy miként működik a testünk, és tornaórán mit miért teszünk. Több sporttörténelmet tartalmazhatna a könyv, az országnak számos olyan olimpiai, Európa- vagy világbajnoka van, akiről nemzedékek sora nem hallott. A másik gond a könyvvel az, hogy nem minden sportágban bizonyul naprakésznek, hiszen nem követi a szabálmódosításokat. Eléggé nevetséges 2017-ben arról olvasni, hogy a röplabdában egy játszma 15 pontig tart, az asztaliteniszből pedig 21-ig. Lehet, hogy így van a strandon vagy a tömbház mögötti játszótéren, de a gyermeknek nem ezt kell tanítani. Milyen hiteles van egy olyan könyvnek, amelyről a tanár kénytelen elmondani, hogy fiam, vigyázz, mert itt meg itt hibákat tartalmaz?!

– *Mennyire tartja elfogadhatónak, hogy testnevelésből egy tanulónak nem kell feltétlenül kilences vagy tízes átlagot szereznie, sőt ha nem veszi komolyan, akár meg is bukhat?*

– Sajnos mindez a régmúlt idők beörögződése: ne rontsunk szegény gyerekek tanulmányi átlagán, adjunk neki tornából magas osztályzatot, lehetőleg tízest, rosszabb esetben kilencset. Ha távolugrásból a mérce 180 centi, miként adjak tízest annak is, aki két métert ugrik, és annak is, aki csak másfelet? Vagy utóbbi kapjon kilencset? Nem. Vannak mércék, normák, azok szerint kell osztályozni. Más tantárgyból sem kap kilencset az a nebuló, aki nem tud szinte semmit... Nálam eddig senki nem bukott meg, talán nem is fog, de ha csak hatost vagy hetest érdemel, akkor azt nem kerekítem fel kilencesre vagy tízesre! Nincs olyan tantárgy, nincs olyan verseny, nincs olyan élethelyzet, amelyben a jót és kevésbé jót ne különböztetnénk meg.

– *Tervezik a testnevelést érettségi tantárggyá tenni. Jobban odafigyelt diák és szülő egyaránt a testnevelésre addig, amíg választható tantárgy volt?*

– Nem is tudom, mit mondjak... Annak számára, aki valamit sportolt, vagy tényleg jól teljesített testnevelésből, nem jelentett gondot. De sok olyan tizenkettődik is választotta a tornát érettségi tantárgyként, aki a tanulás elől szeretett volna menekülni. Olyanok is voltak, akik azt hitték, a

• Ifj. Varó Gyula: „Ha valaki erre a szakmára adja a fejét, mert hivatásának érzi, tisztelje a diákjait.”

pályán könnyebben lehet intézkedni, mint az osztályteremben. Az én szemzőgömbből az lenne az ideális, ha a testnevelés valóban kötelező érettségi tantárggyá lépne elő.

– *Végül egy picit lépünk az iskolaudvaráról a világszintű sportcsarnokokba. Mekkora szerepet játszik az ön foglalkozása abban, hogy fia, Varó Norbert többszörös lábteniszbajnok Európa- és világbajnok?*

– Nem kellett nekem testnevelési főiskolát végezni ahhoz, hogy a fiam a labdajátékok bűvkörébe kerüljön. Jóval azelőtt, mielőtt beiratkoztam volna az egyetemre, a Vikendtelepen töltöttem a szabadidőm nagy részét, hol a kispályás bajnokságban focizva, hol lábteniszezve. Norbi is ebben a légkörben nőtt fel. Azt is láthatta, miként kell létrehozni egy hivatásos teremlabdarúgó csapatot. A három, aránylag rokon sportág közül gyerekkorom óta a lábtenisz – vagy a lábvolé, ahogy Marosvásárhelyen neveztük – a szívem csücske. Ezt is az egykori, repedezett vikendtelepi betonpályáról egészen a világszintű csarnokokig sikerült „felépítenem”, illetve tartalommal – magyarán bajnokokkal – megtöltenem. Büszke vagyok a fiamra, a többi tanítványomra, és megtisztelőnek tartom, hogy a román válogatott másodévesi tisztségét tölthetem be.

SZUCHER ERVIN

A kulturális-nevelő tevékenységek szervezése, menedzsmentje

Nem véletlen a témaválasztásom, hiszen gyerekként, pedagógusként egyaránt maradandóak számomra a kulturális rendezvények. Ma is szívesen emlékszem vissza az óvodai, iskolai, templomi szavalatokra, színi előad-

Az esztétikum segít felülemelkedni, megtisztulni

Most pedig, hogy igazoljam a kulturális tevékenységek fontosságát, lássunk egy kis pedagógiatörténeti kitekintést. Aligha találkozhatunk a legrégibb idő-

Freinet-iskolákban a drámajáték, a katarzis megélése, a művészet a valóság megismerésének sajátos formájaként fontos nevelőeszköz is. Elősegíti az élet értékeinek, szépségeinek felfedezését, kellemessé teszi az ember környezetét,

• Szívesen, lelkesen kapcsolódnak be a diákok a néptánctevékenységekbe is a Bihar megyei Berettyószéplakon

sokra, néptáncokra, modern táncokra, irodalmi körökre, a hegedűiskola évfázóira. Hála érte nevelőimnek, szüleimnek, családomnak. 26 év pedagógusi pályafutásom sikerélményeként tartom számon az általam szervezett különféle kulturális rendezvényeket. Ilyen jellegű iskolai, illetve iskolán kívüli tevékenységeim a kettőség jegyében zajlottak: hagyományörzés és megújulás volt a céljuk. Fontosnak tartottam a népi hagyományok, a magyar történelem, irodalmi kultúra, társ- művészetek megőrzését, bemutatását, de nem idegenkedtem más nemzetek kultúrájának, főleg a latinos, vidám dallamok táncos feldolgozásától sem. Mindezek hozzájárultak tanítványaim komplex személyiségfejlesztéséhez, önmegvalósításukhoz. Úgy érzem, fejlesztettem szépérzéküket, kreativitásukat, ritmusérzéküket, kitartásukat. Nem elhanyagolható a műsorok közösségformáló szerepe sem; pedagógus, gyerek, szülő és minden résztvevő sikerélményhez jutott, így a rendezvény a közösség segítő részévé vált. Ha néhány percre, órára is, de megértel!

től napjainkig olyan jelentősnek mondható nevelési rendszerrel, amely ne utalna a művészeti, kulturális nevelés fontosságára. A kulturális esztétikum által formálódik a gyermek olyan személyiségvonása, mint az alkotókészség, a jó ízlés, de bölcsője minden pozitív erkölcsi tulajdonság fejlesztésének is, hiszen ahogy már Diderot kétszáz évvel ezelőtt mondta: „ami szép, ami jó, ami igaz, az egymással fölöttébb szorosan összefügg”. Pedagógiai szempontból egyaránt fontos, hogy a gyermekek élvezettel olvassák a jó regényt, szavalják a verset, gyönyörködjenek a rajzokban, festményekben, zenében, élvezzék a színházi előadásokat, minőségi filmeket, stb. Arisztotelész fogalmazta meg katarzis elméletét, mely szerint „az esztétikum átélte elsajátításának hatására az ember képes felülemelkedni saját személyes világán, és megtisztulva, magasabb szintre emelkedve már egy nagyobb közösség, a polisz tagjaiként szemléli önmagát”. A reneszánsz humanistái is hasonlóan hittek az esztétikai élmény jellemformáló hatásában. A reformpedagógiák is ezt hangsúlyozzák: a Waldorf-,

gondolatokat, érzéseket örökít meg kőben, szóban, hangban, színekben. A hétköznapiak fölül emeli az embert, feleletet keres az élet nagy kérdéseire, s teszi ezt konkrét módon érzéki benyomások, élmények alapján.

Be kell vonni a szülőket, támogatókat kell keresni

Komplex esztétikai-nevelési programnak minősül a zene, mozgás összekapcsolása, ami a gondolkodás fejlesztésében is jelentős szerepet játszik. Az utánpótlás, felidézés, a mimézis, a koreográfia lejátszása a művészet forrása. Ha a gyermeknél a mozgásfantázia és hallás-látás-érzékelés összefüggéseinek, egymás közti transzferhatásának szerepét vizsgáljuk, eljuthatunk az alkotó gondolkodás fejlesztéséhez – írja Székácsné Vida Mária *A művészeti nevelés hatásrendszere* című írásában. Ami kulturális-nevelő munka menedzselését illeti, elég komplex feladat. Nem elég a pedagógus felkészültsége, jó szervezőnek is kell lennie. A diákok felkészítése mellett be kell vonnia partnereként a szülőket is, hiszen a kosztü-

műkhöz, díszletekhez elengedhetetlen az anyagi támogatás. Ezenkívül jól jöhet a szponzorok segítsége: tehát pályázni, meggyőzni is tudni kell az iskola vezetőségét, a helység előljáróit, a kulturális intézmények vezetőit. Ugyanakkor a modern technika ismerőivel, a mass media képviselőivel is jó kapcsolatot ajánlatos kialakítani. Én rendszerint iskolai év elején szoktam ismertetni az osztályommal és a szülőkkel, hogy milyen kulturális rendez-

a *Bihari Napló*, *Reggeli Újság*, *Crișana* hasábjain, a TVR közvetítésében is.

Az egész tanévet átfogó rendezvénysorozat

A következőkben vázlatosan bemutatnám a tanítványaimmal szervezett kulturális rendezvényeket, tevékenységeket.

Verses-zenés összeállítások: március 8-ra, évzáróra, ábécé-ünnepségekre, anyák napjára, karácsonyra, Mikulás-ünnepségre stb.

vényeket, műsorokat szeretnék tervezni. Ideális esetben mindenki beszélget, elmondják véleményüket, hozzájárulnak a műsorok sikeréhez. De voltak olyan esetek is, mikor a zenétől a koreográfiáig, a jelmezek, ruhák, díszletek kiválasztásáig, beszerzéséig minden feladat rám hárult.

A műsorokra, tevékenységekre való felkészülést idejében el kell kezdeni, legalább 1-2 hónappal a rendezvény előtt, hogy a gyengébb képességű diákok is tudjanak felzárkózni. A próbák általában az iskolában zajlanak, hiszen opcionális tantárgynak dramatizálást választottunk, s ebbe „belefér” minden műfaj: verses-zenés műsorok, táncok, jelmezek, interaktív tevékenységek egyaránt. Előfordult, hogy a próbák igénybe vették a szabadidőnket is, de megérte. A sikerélmény kárpótolt mindannyiunkat. Voltak fellépéseink szűkebb-tágabb környezetben egyaránt: az osztályteremben, kultúrotthonokban, szabadtéri előadásokon, helyi, megyei, országos szinten, iskolanapokon, városnapokon egyaránt – Margittán, Berettyószéplakon, Érmihályfalván Nagyváradon, de még Besztercén is bemutatkoztunk, rendezvényeinkről beszámolók jelentek meg

Hagyományörző szerepjátékok: karácsonyi betlehemes, őszi szüreti mulatság, farsangolás, lakodalmas népi gyermekjáték.

Ismert irodalmi művek dramatizálásai: Móricz Zsigmond: *Február hol a nyár?* A hét krajcár, Csire Gabriella: *Fordított világ*, Jókai Mór: *Melyiket a kilenc közül?*, Arany János: *A fülemile*, Kányádi Sándor: *A három lusta* című mese feldolgozásának bemutatásával megyei I. díjat nyertünk a 2005-ös megsevetelkedőn.

Az irodalmi körök nemcsak mesevetélkedőkre, mesemondó versenyekre, hanem szavalóversenyekre is sikeresen készítettek fel tanítványaimat. Eredményesen szerepeltek az érmelléki egyházmegye szavalóversenyein, a Máté Imre-szavalóversenyen, a Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalmi tantárgyverseny beszercei országos szakszára is eljutott egy tanítványom, ahol dicséretben részesült.

Táncok: magyar néptánc, kánkán, spanyol tánc, modern táncok évzárókra, iskolanapokra, érmihályfalvi napokra, margittai városnapra, Zabhegyezők által szervezett gyermeknapra Nagyváradon, farsangi mulatságokra.

Történelmi-nemzeti ünnepek: az 1848-as szabadságharc eseményeinek verses-zenés összeállításokkal adóztunk március 15-én, október 6-án, és január 22-én a magyar kultúra napját is megünnepeltük.

Interaktív-interdiszciplináris vetélkedők: őszi, téli, tavaszi, nyári hónapok vetélkedői, amelyeken a tudományos, kulturális jellegzetességeken kívül a helyes táplálkozás kérdésköre is terítékre került, a rendezvény neve: Zöldségek, gyümölcsök, termésbábuk. Részt vettünk a Kurutty műveltségi vetélkedőn is.

Szintén népszerűek a húsvéti kézműves műhelyek, a vidám, családi farsangi játékok, a képzeletbeli utazás elnevezésű rendezvény a szülők aktív szereplésével, bevonásával. Az utóbbi években bevezetett Iskola másképp hét

„Komplex esztétikai-nevelési programnak minősül a zene, mozgás összekapcsolása, ami a gondolkodás fejlesztésében is jelentős szerepet játszik. Az utánpótlás, felidézés, a mimézis, a koreográfia lejárása a művészet forrása.”

lehetővé teszi a megszokott környezetből való kimozdulást: könyvtári látogatásokat, történelmi, irodalomtörténeti kirándulásokat szülőföldünk szűkebb, távolabbi vidékeire is. Remélem, hogy pedagógusi pályámon a kulturális-nevelő jellegű tevékenységeimet folytathatom, hogy megtalálom hozzájuk a megfelelő partnereket. Laczó Zoltán zenepedagógus, zenepszichológus szavait idézném: „a XXI. század technikailag fejlett korszakában, amikor az emberi értékek elhomályosulnak, a zenének és kultúrának, a művészetnek van esélye, hogy gondolatot, hitet és moralitást adjon a reánk bízott felnövekvő generációnak”.

PÉTER GABRIELLA

Zeneoktatás az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig

„Hagyományaink ápolása életforma is”

Sorozatunk befejezőrészében népi kultúránk, hagyományaink tanítása kerül előtérbe. Székely Sára néprajzkutatót, a nagykárolyi Rekettye Kulturális Egyesület vezetőjét arról kérdeztük, milyen foglalkozásokat szerveznek, és ezek hogyan építhetők be a jelenleg érvényben lévő tanügyi rendszer kínálatába.

– Mit kell tudnunk a nagykárolyi Rekettye Kulturális Egyesületről, és mióta vezeti ön a szervezetet?

– Magyar néprajz és irodalom szakos végzettségű tanár vagyok, és 2006-ben kerültem az egyesület élére. Mindig néprajzkutatóként dolgoztam, és ezt a fajta tudást szeretném közelebb hozni a mai gyerekekhez, akiknek, hiszem, újra kell tanítani őseik tudásanyagát. Éppen ezért 2005-ben népdalversenyekeket kezdtem el szervezni *Szól a fügemadár* címmel, illetve az *Otthonunk* helyismereti vetélkedőt is újtára indítottam. Több olyan néprajzi témájú kiállítást szerveztem, amelyek a gyerekek és a

– Milyen foglalkozásokat szervez az egyesület?

– Hat oktatóval dolgozunk, köztük egy néptánc tanárral, a többiek pedig népi hangszereken tanítanak, és népdalokat oktatnak. Mindannyian Magyarországról érkeznek hozzánk hente. Korábban én is tanítottam, most inkább átfogom, összehangolom a tevékenységeket, illetve az *aprók tánca* elnevezésű foglalkozást vezetem, ahol a legkisebbeket ismertetjük meg a népi gyermekjátékokkal, ritmusgyakorlatokkal. Korábban vezettem a *Mátka népdalkört*, amely 2014-ben egy hanghordozót is kiadott. Az *Ablakomba besütött a holdvilág* című lemezen szatmári hangszere és vokális népzene hallható. Ennek a kiadványnak az elsődleges célja az volt, hogy a régióban oktató pedagógusokhoz eljuttassuk a helyi népzene. Nagykárolyi és környéki óvónők és tanítók használták a CD-t mindennapos tevékenységeik során. Manapság óvodásokkal foglalkozom, és igyekszem a mondókákat és népi gyermekjátékokat megismertetni velük, illetve az egyszerűbb formákból álló, *aprók táncának* nevezett, néptánc elemeket tartalmazó lépéssorokat, ugyanis ezekre a szülők részéről is van igény. Ez azt jelenti, hogy a szülők is újra szeretnék tanulni azokat a játékokat, amelyeket közösen, otthon, a gyerekekkel, esetleg a foglalkozásokra járó diákjaink testvéreivel bármikor el tudnak játszani, illetve olyan kisebb közösségekben is használni tudnak, ahol ezeket többen ismerik. Sajnos újra kell tanulnunk azt, ami a sajátunk, ami a kultúránk szerves része, mivel az idők folyamán bekövetkezett kulturális szakadás miatt a természetes hagyománytovábbítás abba maradt. A zene- és tánc tanítás mellett kézműves foglalkozásokat is szervezünk rendszeresen, amelyek során a feledésbe merülő népi mesterségeket szeretnénk újra megtanítani a gyerekeknek.

A legutóbbi nyári táborunkban például a bútorfestéssel ismerkedtek az érdeklődők, illetve a nemezelés, a szövés és a kötélverés azok a foglalkozások, amelyeket nemcsak a gyerekek szeretnek nagyon, de még a felnőtteknek is gyakran kikapcsolódást jelentenek. A néptáncoktatásokon egyébiránt heti rendszerességgel száz fő vesz részt, a népzenei képzésben pedig hetven növendékünk van, akik többnyire kisliskolások. Olyan hangszereken tanulnak játszani, mint a citera, a népi furulya, a vonós hangszerek, az ütőgardon, a koboz és a moldvai dob. Nem titkolt célunk hosszú távon kinevelni egy olyan generációt, amely akár megalapíthatja majd a most még annyira hiányzó szatmári népi zenekart is. Erre megvannak a reális esélyeink, ha azt vesszük számításba, hogy csak az idén tizenkét kicsi hegedűs kezdett el ezzel a hangszerral ismerkedni. Nagy az érdeklődés szerencsére, és az, hogy ilyen sokan vagyunk, annak is köszönhető, hogy az egyesületünk, biztosítja a hangszereket. Úgy gondolom, ez a szülőknek is óriási segítséget jelent. Jelenleg sajnos elég kevés hegedűs van a régióban, pedig valamilyenkor Nagykárolyban messze földön híres népzeneészek voltak, valamint egész hegedűsdinasztiák éltek itt, elég, ha csak a Ruha vagy a Fátyol családneveket említjük. Szerencsére újra van erre igény, és a tanárok is lelkesek, felkészültek, tanítványaik igazi példaképei, ugyanis nagyon fontos szempont, hogy jó közösség alakuljon ki.

– A jelenlegi tanügyi rendszer mennyire befogadja a népi kultúra iránt?

– Tapasztalataim szerint szerencsére egyre nagyobb az érdeklődés a népművészet iránt. Egyébként Nagykárolyban és vidékén azt kell mondanom, nagyon nyitottak a pedagógusok, és már ott tartunk, hogy nem is tudunk kielégíteni minden felénk érkező

• Székely Sára néprajzkutató, a nagykárolyi Rekettye egyesület vezetője

fiatalok érdeklődését népi kultúránk, hagyományaink felé irányíthatják. A Rekettye néptánc csoport egyébként már több mint huszonöt éve működik Nagykárolyban, én is tagja voltam korábban táncosként. Egyesületként 2001 óta létezik, és a hangszere népzene- és a néptáncvonalának erősítése az elsődlegesen kitűzött feladatunk.

kérést, ugyanis sok pedagógus szeretné, ha besegítenénk a tevékenységeibe. Ez azt jelenti, hogy iskolai vagy óvodai keretek között szerveznének táncházat, oktatnának népdalt, népzene-t. Úgy látom, újra felfedezték a pedagógusok a népi kultúra sokszínűségét és erejét, megint virágkorát éli a hagyományok oktatása, és ezt nagyon jó dolognak tartom. Ehhez persze nagyon sok minden hozzájárult, például a média, az utóbbi időben futó népzenei tehetségkutató műsorok, és a szülők is tudatosan fordulnak hozzánk, keresik annak a lehetőségét, hogy gyerekeik újra megszerezzék elődeink tudását, vagy legalábbis annak egy részét. A néptánc, a népdal szeretete, hagyományaink ápolása nemcsak egy iskolán kívüli tevékenység, hanem egy életforma is lehet. Igyekszünk összefogni a szülőket, közösséget formálunk. Felnőttoktatás is van például az egyesületünk keretében, de a tevékenységeink nagy részét megpróbáljuk családbarát formában megvalósítani, így bevonunk a nagymamától a kicsi óvodásig mindenkit. Nemrég indítottuk el a *Dúdoló* nevű foglalkozásunkat, ahol egészen kicsi gyerekeket is tudunk fogadni, ugyanis ott a szülők és a gyerekek együtt vesznek részt a tevékenységen. Szerencsére Erdélyben is egyre több ilyen jellegű továbbképzést szerveznek gyakorló pedagógusoknak is, és mint tudjuk, ők azok, akik megszokták, hogy folyamatosan képezzék magukat, ilyen-olyan tanfolyamokra járjanak. Szívesen vesznek részt a népi kultúra fogalomkörébe sorolható képzéseken. Azt látom, hogy Székelyföldön kicsit több lehetőség adódik erre, mint mondjuk mifelénk, a Partiumban. A hivatalos tantervben egyébként játék és mozgás tematika alatt lehet beépíteni a mi foglalkozásainkat, mindez az illető pedagógus nyitottságától és érdeklődési körétől, elképzeléseitől függ.

– Ez azt jelenti, hogy idővel akár nemzedékek sora is felnőhet a *Rekettye szárnyai* alatt?

– Sőt már van is erre példa, hiszen a *Rekettye* berkein belül már több generáció is felnőtt az utóbbi közel három évtized alatt. Akik most a legnagyobbak, már elemista korukban kezdték az ismerkedést a népi gyermekjátékokkal és a néptáncal, népzenevel. Azért is fordultunk magyarországi oktatókhoz, mert ott már nagyon jól kidolgozott

• Lényeges, hogy milyen módszertan mentén vezetik be a néptánc világába a kicsiket

módszertan alapján tanítanak, és mi is minőségi oktatást kívánunk nyújtani azoknak, akiket komolyan érdekel ez a fajta életforma. Például nagyon fontos kérdés, hogy hogyan kell hangszeres népzene-t tanítani gyerekeknek, vagy milyen módszertan mentén vezetjük be a néptánc világába a kicsiket. Korábban mi is jártunk különböző képzésekre Magyarországon, és idehaza, Erdélyben is tanultunk, bár itthon csak elszórtan szerveznek ilyesmiket. Mivel most profi tanáraink vannak, akik behatóan ismerik a tanítás módszertanát, a gyerekeink látványosan haladnak előre, nagyon szépen fejlődnek. Éppen ezért a távlati céljaim között szerepel az is, hogy azok közül a gyerekek közül, akik most nálunk tanulnak, kerüljenek ki a jövő nemzedék tanárai, hiszen idővel birtokában lesznek annak a tudásnak, amely ehhez szükségeltetik. Nyíregyházáról, Budapestről, Mátészalkáról és Miskolc mellől járnak hozzánk tanárok heti rendszerességgel. Egyik oktatónkat például az idei *Főlszállott a páva* című népművészeti tehetségkutatóban is láthatta a közönség: Bodó Emese Budapestről jár hozzánk, és a táborainkban is rendszeresen tanít, ugyanis nyaranta népzenei tábor-t szervezünk, amely tavaly már a negyedik kiadásához érkezett. A tábor első kiadásában negyven gyerek vett részt a foglalkozásokon, legutóbb pedig már százan voltak.

– A kezdő csoportok először zenei alappal nélkül vagy már eleve zenével fognak hozzá a tanuláshoz?

– Nem szoktam leválasztani a zenét a mozgástól, együtt építjük fel a foglalkozásokat, mert így sokkal élvezhetőbb a tevékenység, és fogékonyabbá teszi a gyerekeket.

– Szerveznek esetleg olyan seregszemléket, ahol meg is tudnak mutatkozni a növendékek?

– Évente szervezünk saját rendezvényeket. Ilyen lesz például idén ősszel a tizenharmadik alkalommal megtartandó Nagykárolyi táncbáztalálkozó is, amely egyébként tevékenységünk egyik alappillére, illetve tavasszal lesz egy gyermek és ifjúsági néptáncfesztiválunk is. Továbbá rendszeresen megszervezzük az adventi családi napot, a Szülők iskolája programsorozatot és az Esztendő-től esztendőig gyermek-programunkat, ahol jeles napi szokásainkkal ismerkednek a gyerekek, illetve helyismereti családi kirándulást szervezünk minden évben régióink különböző településeire. Emellett számos rendezvényen bemutatkozunk meghívott vendékként.

VÉGH BALÁZS

Igen, persze, hogyne

Vigyázz rá, vedd külön! – kérte a tanítónő kolléganőm az öltözőben a sulisúzáson.

– Nála az a helyzet, hogy anyu felmondott, s a nagytata helyettesíti az egész családot. Kézen fogva hozza minden reggel az iskolába. Hiába könyörgök neki, hogy a bejáratnál hagyja egyedül, ne lássák a többiek a bátorlanságát, nem engedi el a kezét, felhozza az osztályig. Mindjárt lépni se fog tudni egyedül. Engem ezek kinyírtak, érted? Hátha neked sikerül egy kis bátorságot önteni belé a vízben, hát-ha felenged szegényke – mondta reménykedve. Az anyja most jött haza egy holland pasival, és szült itthon egy kistestvért, de Arniről lemondott, mert a hollandnak csak az övé kell. Nem tetszik neki a másé, mert bugyuta. Megegyeztek, hogy anyagilag majd segítik a tatát onnan. Hát ez a helyzet, ezt kell tudjad róla, mielőtt a vízbe mentek.

– Ne aggódj, megoldjuk – biztattam –, egy pár óra, és rendbe jönnek a dolgok, meglátod, majd kilazul a vízben – mondtam határozottan és magabiztosan, mint akinek nem ez az első esete, és mint aki már megoldott egy jó párat. Aztán kézen fogva besétáltunk a medencéhez. Aprókat lépett, és szorított a kezemet.

– Született egy tesóm – mondta útközben, csak úgy, mintha kérdeztem volna valamit.

– Gratulálok, hát akkor nagy az öröm a családban – feleltem, tudva az előzményeket.

– Elvisznek engem is külföldre a tesómmal – adta tudtomra egy újabb kézszorítással.

– Akkor minél hamarabb meg kell tanulnod az úszást, mert ott minden nap medencébe járnak a diákok – mondtam oktatólag, hogy tápláljam a reményt.

A diákokat külön csoportokban foglalkoztatják a suliúszás keretében, ám a kivételes esetek egyéni foglalkoztatást igényelnek. Más módszereket, sok-sok megerősítést, biztatást, a biztonság érzetét kell fejleszteni, gondoltam, s minden héten kitaláltam valami mesét is melléje. Az eredmény azonban elmaradt. Bemenet mindig erősen kapaszkodott, s a medencében is

• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Még egyet szorított a kezemen, kis vékony ujjai rátapadtak a tenyeremre, de én akkor sem vettem komolyan a jelzést. – Minden rendben? – kérdeztem a medence lépcsőjén”

csak ketten: ő háton a vízben, a tutajt hasára szorítva végezte a feladatot, ollózott a lábával, ahogy tudott, (rugódott összevissza, és rángatózott az arca), én kint mindig fölöttem minden tudományomat latba vetve, a felhúzó T-t a nyaka alá helyezve mosolyogtam le rá, húztam enyhén, dicsértem, noszogattam, biztattam a medence hosszán, aztán vissza. Így ment ez hosszú heteken keresztül, de az ollózás, a lábtempó csak vergődés maradt, az arca rángatózott, kezét pedig folyton beleverte a falba, és többször is kikapaszkodott, mintha ott se lennék. Hétről hétre szenvedtem vele.

– Arnika, bízol-e bennem? – kérdeztem egyszer bemenet.

– Igen, persze, hogyne – felelte gyors egymásutánban, és pillogtatott. Megálltunk, hogy megerősítsem a választát.

– Hiszen mindig itt vagyok melletted – guggoltam le melléje. – Látod, mekkora vagyok, amíg engem látsz, semmi baj nem történhet! Megegyeztünk?

„– Igen, persze, hogyne – hadarta bizonytalanul, és újra pislogott. Azon az órán elszabadult a pokol. Ugyanúgy kapaszkodott, rugdalózott, vergődött, szenvedett, mint a legelején. Én pedig az öszvér kitartásával biztattam.”

– Igen, persze, hogyne – hadarta sűrű pillogtatások közepette. A vízben azonban maradt minden a régiiben. Hiába tartottam a T-vel a nyakát, nem tudott háton ollózni. Csak vergődött fáradhatatlanul a medence hosszában, de nem haladt, könyökén már kék folt jelezte a fal nyomát. Módszert váltok, mondtam egy fél év után.

– Arni, ma nem fogunk háton gyakorolni, csak bebújunk a vízbe, és bugyborékolunk – mondtam, s ő rá is állt egyből. Lebújt a víz alá, és tartotta a levegőt nagy ámulatomra. Rövid idő alatt lebegésben is megcsinálta ugyanazt, betette a fejét is, lement a medence aljára is nagy készségesen. Hason minden ment, mint a karikacsapás.

– Végre beindultunk – újságoltam a tanító néninek, s utána egy darabig csak hason gyakoroltunk mindent.

– Már nem kell fogjál – tegezett le bizalmasan. Boldog voltam, hogy kilazult, a kezemet sem szorította bemenet, már haladtunk is az úszást utánozva.

Jó úton vagyunk, látod, mondtam én, hogy megoldódik minden, már szinte úszik – konstataáltam büszkén. Mint aki jól végezte dolgát, és túl van a nehezen, visszatértem a háti lábtempóhoz, gondolván, hogy a könnyű hátgyakorlatok most már nem okozhatnak gondot.

– Ma újra háton gyakorolunk – mondtam befele menet, mire szorított egyet a kezemen. – Minden jól megy már hason, akkor forduljunk hátra is, hogy lássuk egymást – mondtam mosolyogva –, mire még egyet szorított a kezemen, kis vékony ujjai rátapadtak a tenyeremre, de én akkor sem vettem komolyan a jelzést.

– Minden rendben? – kérdeztem a medence lépcsőjén.

– Igen, persze, hogyne – hadarta bizonytalanul, és újra pillogott. Azon az órán elszabadult a pokol. Ugyanúgy kapaszkodott, rugdalózott, vergődött, szenvedett, mint a legelején. Én pedig az öszvér kitartásával biztattam felülről, hogy ennek mennie kell most már ennyi idő után, miközben a mosolyom is vigyorra merevedett az arcomon. Végigvergődtük az órát. A karját ritmusosan kapaszkodásszerűen verdeste bele a medence falába, pillogtatott, rám se nézett, mintha ott se lennék. Szédülni kezdtem, és előtört a düh. Lehajoltam, és egyik kezemmel kikaptam a vízből.

– Arni, miért csinálod ezt velem? – kiáltottam magamból kikelve. – Egy fél éve csak veled foglalkozom, mindent megpróbáltam – kiáltottam inkább magamnak. – Ha ennyire félsz a hátúszástól, ami a legkönnyebb, nem tudlak vállalni, sírtam el magam tehetlenségemben.

Ne menj el, rebegte, ne hagyj itt! – tegezett ismét.

– Mikor hasra fordítalak, mindent megcsinálasz ügyesen – engedtem fel egy kicsit –, mikor hátra, akkor kapálózol, rám sem nézel, csak pillogsz, így van ez?

– Igen, persze, hogyne – rebegte bele egyezően. Valahogy eltelt az óra, de a szédüléstől alig értem haza. Másnap a suliban is rosszul voltam. Az agyamban

vadul cikáztak a gondolatok. „Ne hagyj itt, ne menj el” – csengett vissza a fülembe egyre hangosabban. A tanító néni, a kolléganőm meglátott az udvaron.

Látod, neked sem sikerült, mondta keserű szájjal. Hiába erőltetjük, erről a gyerekről már akkor lemondott az anyja, mikor még csak a hátán feküdt a kórházban.

– Hol feküdt a hátán? – kiáltottam vissza, s kirázott a hideg. – Hát a szülészeten, a pólában – magyarázta, mintha bolond lennék. Forogni kezdett velem az udvar, s hallottam a hátúszást kíséző jajkiáltásait. „Ne hagyj itt, nem menj el!”

– Rosszul vagy? – kérdezte kolléganőm.

– Igen – feleltem –, elment az erőm, zúg az agyam. Estére mentőt kellett

„– Helyre fog jönni, ne idegeskedjen, láthatja, hogy itt vagyok maga mellett, megbízik bennem? – Igen persze, hogyne – rebegtem én is erőltlenül pislogva a hátamon fekve.”

hívni. A sürgősségen közölték, hogy pánikrohamot kaptam, és felugrott a vérnyomásom. Úgy éreztem, ez már a halál. Három órát tartottak ott, az állapotom alig változott. A szívem elszorult, vadul vert, hallottam a fülemben, éreztem az egész testemben. Az ő bátor hangja is visszacsengett egyre.

– Ne menjen el! – mondtam a doktornak, mikor átlépett a szomszédos helyiségbe. A szolgálatos doktorka biztatni akart.

– Helyre fog jönni, ne idegeskedjen, láthatja, hogy itt vagyok maga mellett, megbízik bennem?

– Igen persze, hogyne – rebegtem én is erőltlenül pislogva a hátamon fekve.

BOGDÁN EMESE

Folyamatosan csökken a romániai iskolák száma

Bár kismértékben, de az elmúlt öt évben folyamatosan csökkent a romániai tanintézetek száma, hívta fel a figyelmet Liviu Pop oktatási miniszter. A Facebook közösségi portálon közzétett táblázat szerint Romániában jelenleg 6170 iskola működik – ebből 3100 vidéken –, ehhez képest 2013-ban még 6500 tanintézet szerepelt a statisztikában, és a 2018/2019-es tanévben várhatóan tovább csökken a számuk. A jelenleg működő tanintézetek többségében – 3700 iskolában – 300 diáknál több tanuló, 1767 iskolában 150–300 gyermeket oktatnak, míg a 150-nél kevesebb gyermeket nevelő tanintézetek száma 600. A tárcavezető arra reagálva osztotta meg a statisztikát, hogy Florin Román ellenzéki parlamenti képviselő azzal vádolta: a PSD–ALDE-koalíció idén 1000 iskolát záratna be. Pop szerint elképzelhetetlen, hogy a 6000 iskolából ezret megszüntessenek, ahhoz ugyanis minden megyében be kellene zárni 25 tanintézetet.

Liviu Pop Facebook-oldalán arról is beszámolt, hogy idén 14,7 milliárd lejt különítenek el a közoktatási rendszerben dolgozók bérkeretére, ez állítása szerint 2,4 milliárd lejjel haladja meg a tavalyi összeget. Ettől az évtől egyébként módosult az oktatási rendszerben dolgozók bérének kiutalási módja: ezentúl a tanügyi tárca költségvetéséből biztosítják a fizetéseket, és ezeket a megyei tanfelügyelőségeken keresztül folyósítják az alkalmazottaknak.

Nem biztos, hogy tanévkezdésig létrehozható az új katolikus iskola

Liviu Pop oktatásiügyi miniszter szerint nem biztos, hogy tanévkezdésig létrehozható az új katolikus iskola Marosvásárhelyen. A miniszter egy januári marosvásárhelyi sajtótájékoztatón beszélt erről, miután Dorin Florea polgármesterrel, és Péter Ferenczel, a Maros megyei önkormányzat elnökével tárgyalt. Megjegyezte: az intézmény létrehozásáról szóló törvény februárban kerül a szenátus elé. Ezt azonban az elfogadása után meg lehet támadni az alkotmánybíróságon, így megtörténhet, hogy a szeptemberi tanévkezdésig nem sikerül rendezni a vásárhelyi iskola ügyét. Azt is hozzátette, hogy miniszteri rendelettel is létre le-

het hozni a tanintézetet, ha a helyi önkormányzat ezt kéri, és tulajdonosa vagy bérlője az iskolaépületnek. Hozzátette: erről a lehetőségről tájékoztatta Dorin Florea polgármestert, és várja a választ. A miniszter hangsúlyozta: a tárca mindenképpen a tanulók érdekeit tartja szem előtt.

Panaszkodnak az alacsony bérekre a pedagógusok

Alacsonyabb a pedagógusok fizetése, mint az önkormányzatoknál dolgozó titkárnőké vagy sofőröké – hívja fel a figyelmet a Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége. Az érdekvédelmi szervezet felhívóként tartja, hogy manapság a közigazgatásban vagy közrendészetben dolgozók bére legalább 60 százalékkal magasabb, mint a tanároké, míg 1989-ig a pedagógusok bére megközelítette egy bírósági elnök fizetését. A szakszervezet szerint a fejlett országokban fordított a helyzet, a tanügyben magasabbak a bérek, mint az önkormányzatoknál. Rámutat, az állami alkalmazottak közül az oktatásban dolgozók bére a legalacsonyabb. Simion Hăncescu FSLI-elnök hangsúlyozta, az önkormányzatoknál a nettó átlagbér elérheti a 3850 lejt, míg a tanügyben mindössze 2350 lejre tehető. A FSLI adatai szerint egy kezdő tanárnak, akinek decemberben 1440 lejes nettó fizetése volt, január elsejétől csak 55 lejjel nő a bére. „Egy tanár, aki 40 évet dolgozott, 2018. január elsejétől 2887 lejt nettó fizetést kap, ami 117 lejes, azaz 4,2 százalékos növekedést jelent” – mutatott rá.

Idén elkezdődhet a kommandói iskola újjáépítése

Idén elkezdik az új iskola felépítését a háromszéki Kommandón, ahol tavaly év elején lett a lángok martaléka lett az ingatlan egy része, erről január közepén egyeztetett a település és Kovászna megye önkormányzata. A kommandói polgármesteri hivatal az Országos Vidékfejlesztési Programból (PNDL) pályázta meg az iskolaépítéshez szükséges összeget, a finanszírozási szerződést decemberben írták alá. A projekt összértéke 4,2 millió lejt, ebből 391 ezer lejt kell önrészként biztosítani. Henning László, a megyei tanács alelnöke elmondta, szeretnék, ha minél hamarabb lezárulna a közbeszerzés és elkezdhetnék az építkezést.

Szerinte ugyanis fel kell arra készülni, hogy a kifizetések az idő előrehaladtával ritkulni fognak, ugyanis országszerte sok szerződést írt alá a regionális fejlesztési minisztérium. Kommandón 17 óvodás és 69 iskolás gyermek tanul, mondta Kocsis Béla polgármester. A szerződés szerint az iskolát négy év alatt kell felépíteni, de terveik szerint ez már két év alatt elkészülne, tette hozzá.

A kommandói általános iskola tavaly január 9-én égett le, a közösségi összefogás eredményeként a Kommandóért Egyesület számlájára 100 843 lej, 2650 euró, 3656 939 forint gyűlt össze, ezenkívül a Kovászna megyével testvérkapcsolatot ápoló Zala megyei önkormányzat 500 ezer, a Veszprém megyei önkormányzat 2605 500 forintot adományozott. A településre sportfelszereléseket, több mint 50 ezer könyvet, 30 darab számítógépet, 15 darab asztalt, 15 darab forgószéket, 6 darab intelligens táblát is eljuttattak az adományozók.

Diszkriminálják a magyarokat az angol tantárgyversenyen

Nem indulnak román társaikhoz hasonló esélyekkel a magyar anyanyelvű diákok az angol tantárgyversenyen egy új szabályozás miatt. A sajtó figyelmét Szócs Torma Katalin sepsiszentgyörgyi angoltanár hívta fel a visszas helyzetre. Mint kifejtette: a versenyen eddig nem szerepelt fordítás a tanulók által kapott tételsorban, de a szabályzat tavaly év végi módosítása nyomán immár fordítást is kapnak a résztvevők. Ráadásul mindegyik diáknak – a magyar és a román anyanyelvűeknek is – angolról románra és román nyelvről angolra kell fordítania. Idegen nyelvről egy másik idegen nyelvre fordítani nem középiszkolás feladat. Erre egyetemen képeznek hivatásos fordítókat” – fogalmazott a középiskolában tanító pedagógus. Szerinte ilyen feltételek mellett a magyar diákok „labdába se rúghatnak”, a tantárgyversenyen. Asztalos Csaba, az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) elnöke ígéretet tett arra, hogy hivatalból eljárást indítanak, illetve fel szólítják az oktatási minisztériumot, hogy szüntesse meg a hátrányos megkülönböztetést.

P. M.